3557

B

LAIKAS

Nr. 83

AÑO VI

EL TIEMPO — SEMANARIO LITUANO — 27 DE ENERO — SAUSIO MÉN. — 1953

Pasaulis stebi ir laukia

PASIKEITĖ JAV VALDŽIA

Su didelėmis iškilmėmis, dalyvaujant viso pasaulio valstybiu atstovams, paraduojant kariuomenei ir viešajai bei slaptajai policijai saugant, sausio 20 d. Harry Truman apleido Baltuosius Rúmus ir jo vieton vyriausiu ju šeimininku atėjo naujasis JAV-biu prezidentas Dwight Eisenhower. Naujasis prezidentas, uždėjęs ranką ant Šv. Rašto, prie kurio prisiekė garsusis J. Washingtonas, pasižadėjo eiti savo prezidentines pareigas ištikimai, dirbdamas tik savo tautos ir valstybės labui. Tačiau tos iškilmės greitai nubluks, kaip nublunka visokios kitos iškilmingos, bet tuščio blizgesio valandos, ir naujajam prezidentui teks pradėti vykdyti tai, ką yra pažadėjęs prieš rinkimus ir prisiekęs iškilmiu dieną. O jis juk atėjo i Baltuosius Rúmus sunkią valandą. Pasauly neramu, ir tiek viso pasaulio, tiek kartu ir JAV-biu ateitis yra dideliuose ir nepermatomuose rúkuose. JAV-bės šiuo metu stovi laisvojo pasaulio pryšaky ir joms tenka didelė atsakomybė už tos laisvės praradimą ir laukia didelė kova už laisvės išsaugojimą. Galima manyti, kad Eisenhoweris tą savo atsakingumo svarbą pilnai supranta ir žino, bet jis turės taip pat būti pasiryžęs su pilnu atsakingumo jausmu ir veikti ta kryptimi, kad pasaulis išliktu laisvas, o ta pasaulio dalis, kuri laisvę yra praradusi, ją vėl atsikovotu.

Panašius linkėjimus naujajam JAV prezidentui paskelbė beveik visu demokratiniu kraštu spauda, jam rinkimus laimėjus, tuos pačius, tik kitais žodžiais išreikštus, skelbia spauda, jam perimant JAV-biu vairą i savo rankas. Tačiau Eisenhoweris šiuo metu yra tiek pat santūrus savo pažaduose, kiek jis laisvai jais švaistėsi prieš rinkimus. Iš Eisenhowerio paskelbtu politiniu gairiu galima spręsti, kad jis užsienio politikoje dideliu pakeitimu nepadarys, gal tik veikimo būdas bus griežtesnis ir energingesnis. Tokios nuomonės laikosi prancúzu ir pačiu amerikiečiu politiniai komentatoriai. Bet vis tik galima spėti, kad dar šiais metais naujajam prezidentui teks aiškiau pasisakyti ir savo veikla irodyti, kokią poziciją jis užims santykiuose su komunistiniu pasauliu, nuo kurio veržiumo daugiau ar mažiau priklausys Eisenhowerio pasaulinės politikos kryptis.

BOLŠEVIKAI „VALOSI"

Po garsiojo Slanskio-Clemenčio bei ju draugu teismo Pragoje pasaulio akys nukrypo i naujai ruošiamus teismus Rytu Vokietijoje ir pačioje Rusijoje. Kas idomiausia, kad bolševikai naują „valymą" pradėjo nuo žydu. Garsusis amerikiečiu komunistas, žydas Eisleris, savo laiku pabėgęs iš Š. Amerikos ir vėliau tapęs Berlyno komunistiniu propagandos ministeriu, dabar papuolė i nemalonią ir laukia teismo. Su juo kartu buvo suimta ir daugiau žymiu komunistu, daugiausiai žydu, kurie, galima iš aksto spėti, susilauks panašaus galo, kaip ir ju tautietis Slanskis. Visi prisipažins esą nusikaltę partijai, šnipinėję svetimoms valstybėms ir pagaliau paprašys užsitarnautos bausmės... Prie nusikaltusiu ir baustinuju priskaitomi taip pat ir tokie žymūs Ryt. Vokietijos komunistu partijos veikėjai ir valdžios žmonės, kaip užs. reik. ministeris G. Dertinger ir vienas iš „didžiausiuju" Grotewohl.

Tačiau ir Rusijoje eina tokie pat valymai ir suiminėjimai pačiu svarbiuju ir žymiuju komunistu, kaip tai buvo padaryta 1939 m. Dešimt gydytoju apkaltinta sabotažu, net primesta jiems kaltė dėl Ždanovo mirties, nors švedu gydytojas, kuris ji aplankė prieš mirti, paskelbė ji mirus vėžio liga. Atstatytas net žiauriausiojo, — šalia Stalino, — Rusijos žmogaus Berijos dešinioji ranka, saugumo policijos viršinin. kas V. S. Abakumovas. Aišku, kad ir pačiam Berijai nėra labai malonu ir saugu, kai jo patikėtinis laikomas neištikimu partijai ir valstybei. Bet tokie „valymai" Stalinui reikalingi palaikyti baimę ir drausmę partijos eilėse, kad niekas nesijaustu esąs viršininkas, jei Stalinas to nenori. Nors žydai visame pasaulyje kelia triukšmą dėl ju tautiečiu persekiojimu, bet daugiausiai jiems šiuo metu ir tenka nukentėti. Tie, kurie pirmiau driso eiti per kitu lavonus, dabar susilauké, kad per ju lavonus eina ju pačiu draugai. Bet tas naujasis „valymas" turi ir didesnės reikšmės. Panašus valymas ir draugu likvidavimas buvo prieš pereitąji karą, reikia manyti, kad tuo komunistiniu „apsivalymu" ruošiamasi kam nors naujam, o gal ir trečiajam karui.

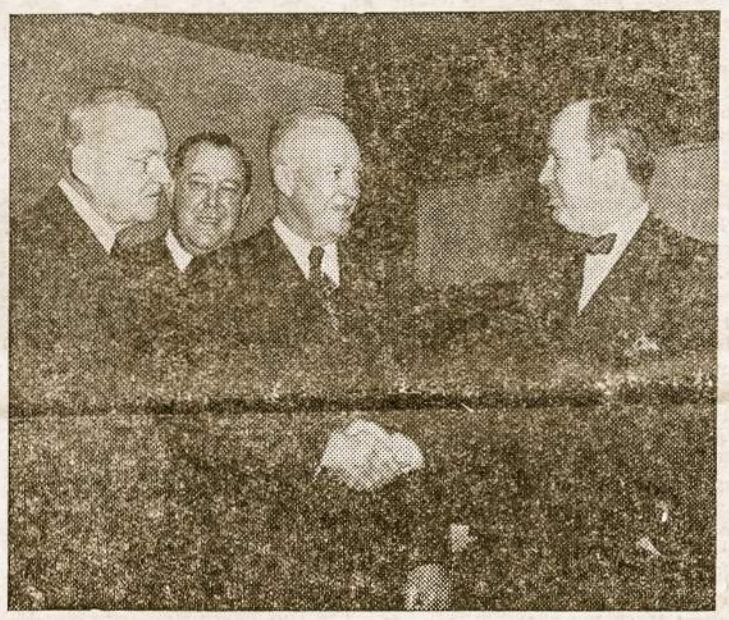

Naujasis JAV prezidentas gen. D. Eisenhower tuoj po išrinkimo aplanké J. T. Organizaciją. Čia jis matomas sveikinantis su J. T. Pirmininku.

ARABAI VĖL NERAMŪS

Kuri laiką savo vidaus reikalais užsiėmęs arabu pasaulis, vėl pradėjo reikštis viešumoje. Egipto naujasis valdovas gen. Naguib buvo vos nenuverstas nuo savo neseniai gauto sosto. Priemone sustiprinti savo valdžiai jis panaudojo, paleisdamas visas partijas ir ju turtą konfiskuodamas. Kuri laiką nieko nekalbėjęs apie anglu-egiptiečiu santykius, dabar paskelbė besąlygini reikalavimą anglams visiškai apleisti Egipto teritoriją, kitaip sakant, Sueco kanalą atiduoti egiptiečiams. Kokios taktikos laikysis anglai, dar nežinoma, bet manoma, kad jie bent kol kas iš Sueco nepasitrauks, nes šis kanalas, jungiantis Viduržemio jūrą su Indijos vandenynu, tiek anglams, tiek visam Vakaru pusrutuliui turi gyvybinės reikšmės. Manoma net kai kuriu laikraštininku, kad tas kanalas gali būti pavestas tarptautinei kariuomenei, kad egiptiečiams būtu mažesné pagunda jėga ji atsiimti.

Persijos Mosadegh, gana stipriai kovojęs net su savo paties partijos atstovais seime, pagaliau laimėjo visiems metams neribotą valdžią savo krašte. Tuo pačiu jis pasidaro Persijos valdovas - diktatorius, kuris tik po metu duos apyskaitą už savo veiksmus. Jei jo planai pavyktu, jis tada išsilaikytu ir ilgiau, bet jeigu jis griūtu, tai greičiausiai su juo griūtu i svetimas rankas ir visas kraštas. Neoficialiai buvo paskelbta, kad gali prasidėti, amerikiečiams tarpininkaujant, naujos derybos su anglais dėl žibalo versmiu, bet apie tai jau vėl nekalbama. Atrodo, kad Mosadegh nenori daryti jokiu nuolaidu, nors dėl to nukentėtu ir visa Persija.

Tunisas kiek aprimo, Casablanca po griežtu prancúzu priemoniu panaudojimo vėl nutilo, bet ta ramybė yra tik laikina, nes ten smarkiai veikia nematoma raudonoji ranka, kuri nori susilpninti Vakaru pozicijas Afrikoje ir Azijoje ir pačius vakariečius labiau pririšti ju kolonijose. Tuo tarpu pasaulis stebi ir laukia, kaip vystysis pasaulio politika, kai Vakaru vadu pasidaré žymus generolas, o Rytu jėgos skaldosi tarp savęs, bet veikia su nepaprastu veržlumu visose srityse ir visais frontais. Reikia manyti, kad tokia padėtis turės greitu laiku atnešti netikėtu naujumu, bet kurie dar nenulems pasaulio likimo, o tik i naujas vietas nukreips jo akis. Vienas iš tu naujumu ir nauju bandymu bus ir pramatomas keturiu „didžiuju" pasitarimas Austrijos taikos reikalu, bet ir jis, atrodo, nieko neatneš, kaip nieko neatnešė visi kiti pasitarimai su bolševikais.

P. S.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

KAIP SUTIKTI NAUJIEJI METAI

Tuo tarpu, kai Vakaruose N. Metai sutinkami laisvai ir džiaugsmingai, visai kitoks vaizdas bolševiku valdomuose ir pavergtuose kraštuose. Čia N. Metus su perdėta linksmybe sutinka nebent tik komunistai ir ju pakalikai. Vilniaus radijas jau gruodžio 30 d. iškilmingai paskelbė, kad „ant plačiosios mūsu tėvynės nusileis N. Metai. Kremliaus bokšto varpai įmuš 12 kartu. LTSR, ikvėpta Stalino, tapo priešakine industrine - kolūkine respublika"... Tačiau tas džiaugsmas buvo išreikštas vien rusiškomis dainomis ir muzika, **tik viena kolūkiečiu daina buvo sudainuota lietuviškai.** Tiek Lietuvos, tiek „visu liaudies demokratiju" radijai gavo „savanoriškai isijungti" i Maskvos radiją, kad „perduotu savo šaliu darbo žmoniu linkėjimus TS ir tautu vadui drg. Stalinui". Vokiškai prabilo net ir Vokietijos Sovietu zona. Šiaip Lietuvoje **N. Metai teatre buvo sutikti tradicine „Traviata"**, bet sausio 1 d. buvo duota rusu kalba „Caro sužadėtiné". Dramos teatras gruodžio 31 d. davé spektakli „Pavasaris — Masinka". Žiemos atostogu metu buvo duoti spektakliai moksleiviams „Zuikis Puikis", „Raudonkepuraitė", „Katės namai", bet visi spektakliai — rusu kalba. Užtat **visas kraštas gavo „su džiaugsmu" prisiminti isipareigojimus Stalinui ir per jėgą džiaugtis.** Pionieriai sausio 1 d. trauké kiek tik begalėdami politines dainas, o ir kitose programose buvo perdėm atžymimas Stalinas. Kom. propaganda tamsiausiomis spalvomis stengėsi pavaizduoti gyvenimą užsieny. Pvz. Vilniaus radijas sausio 1 d. 17.30 val. „lietuviams, esantiems už tėvynės ribu", skelbė, kad tuo metu, kai Sov. Sąjungoje viskas žydi, „kapitalistu šalis gaubia neviltis... bedarbiai Londono, Paryžiaus ir New Yorko gatvėse. Dega amerikiečiams karo kurstytojams žemė po koju, jie žino, kad ateitis priklauso komunistams"... **Net per Klaipėdos mazgą sausio 2 d. „Kalėdu senelis" pradėjo politikuoti.** Per mikrofoną 4 kl. mokiné Danuté Anužyté skundėsi, kad „Seneli Šalti" Anglijoje ir Amerikoj „pikti policininkai mušė guminėmis lazdomis ir neleido prie vaiku"... Užtat senelis džiaugėsi ju eglute, gi pranešėja jam paaiškino, kad „už visa tai privalome būti dėkingi brangiajam Stalinui"... Jos sukomanduoti, visi sušuko Stalinui ačiū, ačiū, ačiū... Ir Viduté Ramunevičiūté, išmokyta bolševiškai politikuoti, savo eilėse skelbė: „Žinok, Maskvoje sėdi ir apie tave galvoja mūsu mylimiausias vadas Stalinas"...

Vilniuje, radijo pranešimu, „Žmonės N. Metus sutiko Gedimino aikštėje prie Eglutės". Kiek tą dieną rusai ir kom. partijos nariai išgėré šampano, praneš „Tėvynės Balsas", kuris vėl, reikia manyti, kaip ir pereitais metais, iš to padarys išvadą, kad „Lietuvos sostiné žydi"...

Šiauliu radijo mazgo pranešimu, **Šiauliuose N. Metu išvakarėse „Per-**

(Nukelta i 4 psl.)

„LAIKAS" JAU 8 PSL.

Gerbiamiesiems Skaitytojams su džiaugsmu pranešame, kad, vykdydami savo pažadą, nuo šio numerio „LAIKO" puslapiu skaičiu padvigubiname. Daugeliui skaitytoju pageidaujant, jo formatą kiek sumažiname, kad būtu patogesnis skaityti ir komplektuoti.

Primename taip pat visiems dar neatsilyginusiems už „LAIKO" prenumeratą, kad jau pats laikas už tai atsilyginti. Būtu labai pageidaujama, kad galintieji sumokėtu prenumeratos mokesti bent už du metus iš anksto, tuo palengvindami spaustuvės skolu mokėjimą. Su dėkingumu minėdami visus, šiam reikalui aukojusius ir skolinusius, tikimės, kad ir tie, kurie iki šiol dar nesuspėjo prie savos spaustuvės kūrimo prisidėti, savo auka ar paskola atiduos savo inašą.

Su šiuo „LAIKO" numeriu visiems skaitytojams siunčiame 1953 metu sienini kalendoriu. Kas jo negautu, tepraneša administracijai — tuoj bus iš naujo pasiustas.

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA

NAUJIEJI JAV VADAI

Jungtinėms Amerikos Valstybėms ateinantieji keturi metai turės didelės reikšmės, nes, atrodo, bus lemiami metai ne tik valstybės gyvenime, bet naujosios partijos valdymas sieks ir visus pasaulio kraštus. Sunku yra pasakyti ir išpranašauti, i kurią pusę palinks dabartiné pasaulio eiga, nes negalima atspėti naujojo prezidento politikos krypties, ir pagaliau ne nuo jo vieno priklauso JAV politiniai manevrai.

Gen. Dwight Eisenhowerio gyvenime raudame daug neispėtu misliu. Kas gi galėjo tikėtis, kad sūnus giliai tikinčiu tėvu, kurie nekenté karo ir ginkluotą pasipriešinimą laiké nuodėmingu, pasirinktu kariuomenę kaip savo profesiją? (Jo šeši broliai pasirinko kitas profesijas. Jo senelis buvo protestantu dvasininkas, tėvas savo šeimą Abileen'e, Kansas, aukléjo pagal savo religini nusistatymą). D. Eisenhower karinius mokslus išėjo West Point, N. Y., ir iš ten išėjo leitenanto laipsniu. Vedė Mamie Doud, su kuria iki šiol gražiai gyvena. Vienas jo sūnus miré dar mažas būdamas, antrasis yra majoras Korėjos fronte.

Ar generolai MacArthur ir Marshall kada tikėjo, kad ju auklėtinis ir padėjėjas juos pralenks ir taps vyriausiuoju kariniu jėgu vadu, taigi ir ju viršininku? Nuo 1933 iki 1939 m. Eisenhower buvo gen. Mac Arthur padėjėjas, po to padėjo gen. Marchalliui operaciniu planu paruošimo srity. 1942 m. jis buvo paskirtas vyriausiuoju Amerikos ir visu aliantu Europoje vadu. Jam priskiriama ypatinga garbė už sėkmingai išplanuotą išsikėlimą Afrikos, Italijos ir Normandijos krantuose. Jam esant Europos kariuomenės vadu, pasiseké nukreipti didesnę kariniu jėgu ir medžiagu dali Europai ginti, dėl ko ir kilo nesusipratimas su MacArthuru, vuriausiuoju Azijos pajėgu vadu. Karui pasibaigus, Eisenhoweris buvo paskirtas JAV-biu kariniu jėgu štabo viršininku.

Vėl naujas netikėtumas. Pasiekęs aukščiausio kariuomenės generolo laipsnio, atsisako iš pareigu ir pereina i civilini gyvenimą, kaip Columbijos universiteto rektorius, savo laisvą laiką praleisdamas su šeima nuosavame ūkyje. Tačiau netrukus teko atsisakyti asmeniniu patogumu ir prisiimti sunkias bei atsakingas pareigas — organizuoti bendros Europos kariuomenės pajėgas apsisaugojimui nuo kamunizmo pavojaus. Tą darbą jis vykdė sąžiningai, kol buvo pakviestas respublikonu partijos kandidatu i aukščiausią politinę pareigą — prezidento vietą.

Per respublikonu partijos seimą buvo išrinktas kandidatu ir lapkričio 4 d. — 34-ju JAV-biu prezidentu. Jis yra pirmasis prezidentas, pasižymėjęs kaip tautinis didvyris dar prieš savo išrinkimą prezidento pareigoms. Kadangi jo pasižymėjimas yra daugiausiai užsienio reikaluose, tas turės didelę reikšmę jo būsimos politikos krypčiai.

Generolas vykdo savo viršininku isakymus. Todėl ir negalima perdaug reikšmės duoti Eisenhowerio atliktiems darbams esant generolu. Taip pat negalima tikėtis, kad kritika ir propagandiniai užmetimai demokratams, rinkimu metu pareikšti, yra nauju Eisenhowerio politikos vėžiu nurodymai. Kokią politiką — tiek vidaus, tiek užsienio — ves naujasis prezidentas, galima tiktai spėti, remiantis jo gabumais ir buvusiais pasisekimais. Gal didžiausias jo nuopelnas, kad jis sugebėjo sutaikyti Europos tautas, pašalinant ju senus nacionalinius ginčus, ir sukurti apsigynimui bendrą Europos tautu sąjungą. Jei ir toliau naujasis prezidentas laikysis tokios taktikos užsienio reikaluose, reikia tikėtis didesnio bendradarbiavimo su JAV-bėmis. Ypatingai Eisenhowerio pareiškimais apsidžiaugé P. Amerikos kraštai, kurie tikisi naujos ateities. Pavergtosios tautos taip pat tikisi greito išlaisvinimo. Aišku, vienas žmogus, nors ir išmintingiausias, negalės išspręsti visu problemu, nes juk ir Dievas negalėtu ivesti rojaus žemėje, nenorėdamas atimti žmogaus laisvos valios.

Vidaus politikoje respublikonu partija daugiau taikosi prie biznieriu, todėl dažnai ūkininkai nuskriaudžiami. Užsienio valstybėms tokia politika yra naudinga. Gaila, kad paskyrimas nauju pareigūnu dažniausiai yra daromas pagal pasitarnavimą partijai o ne dėl asmeninio tinkamumo. Tuo būdu naujasis prezidentas yra kaltas „favorizavimu", už kuri jis taip smarkiai kritikavo ir smerké buvusią demokratu partijos valdžią.

Naujuoju valstybės sekretoriumi — užsienio reikalu ministeriu yra paskirtas patyręs diplomatas, advokatas, pamaldus protestantu dvasininko sūnus John Foster Dulles. Jis nuo pat jaunu dienu doméjosi tarptautiniais klausimais. Baigęs mokslus, jis ėjo advokato pareigas, pasižymėdamas savo pastangomis taikai išlaikyti. Buvo išrinktas Amerikos protestantu bažnyčiu „Komisijos Taikos Studijavimui" pirmininku.

1945 m. prezidento Roosevelto F. Dulles buvo paskirtas atstovu i Jungtiniu Tautu Organizacijos steigiamąji susirinkimą San Francisco mieste. Vėliau jam teko būti pataréju valstybės sekretoriams Byrnes'ui, Marshall'iui ir Achesonui. 1950 m. jis buvo skiriamas sudaryti taikos sutarti su Japonija. Čia parodé toki dideli sumanumą, sugebėjimą ir taktą painiausiuose klausimuose, kad jo vardas pagarsėjo ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje.

Valstybės sekretorius Dulles išaugino tris sūnus, iš kuriu vienas po antrojo pasaulinio karo atsiverté i kataliku tikėjimą ir šiuo metu yra istojęs i Jėzuitu vienuoliją. Kaip prezidentas, taip ir naujasis užsienio reikalu ministeris turi patyrimo užsienio politikoje ir savo sugebėjimus panaudos valstybės naudai. Iš jo tikisi didesnio ryšiu užmezgimo P. Amerikos valstybės, o taip pat ir kiti pagalbos reikalingi kraštai.

Amerikonas.

Como se imagina al mundo libre, un hombre del „otro lado“

Por C. VERAX

En mayor o menor grado el hombre se habitúa a las realidades. En el mundo libre, llamado capitalista, la libertad personal, su seguridad, su apreciación moral, su bienestar material y hasta un relativo confort son considerados imprescindibles, naturales y cosas tan acostumbradas que el individuo hasta no se imagina que la vida fuera posible sin ellas y que pueda haber países donde sin todo eso sin embargo se "vive"...

Empero hay en nuestro planeta pequeñas y grandes naciones, que engloban ya más de 800 millones de seres humanos, separados del mundo libre por la cortina staliniana, que son obligados a habituarse con distintas realidades que las nuestras. Tales pensamietos surgen cada vez que uno lee las revelaciones, memorias o comentarios de "gente del otro lado" en sus libros, artículos cartas o relatos directos.

El autor de las presentes líneas hubo de comentar hace poco la odisea de la fuga de tres pescadores lituanos a Suecia. Ahora uno de ellos —José Grismanauskas— publicó en Nueva York, en idioma lituano, un libro sobre sus peripesias, titulado "Los cuadrados lejanos". Esta denominación expresa en término técnico pescadoril —las zonas más alejadas destinadas para realizar la pesca.

La administración soviética de la Lituania ocupada, generalmente no permite la salida de los pescadores lituanos a los "cuadrados lejanos". Estos tres pescadores lituanos, que vieron la suerte de acercarse a Suecia y luego de una denodada lucha con sus compañeros de tareas —rusos—, abandonaron el mal barco soviético alcanzando el mundo libre, lo lograron recién al ganar la confianza de los comunistas por medio del trabajo "stajanovista" y tras de vencer todas las dificultades a raíz de un complot sutilmente preparado y arriesgándose sin temor a la muerte.

Estos tres jóvenes, todos de familias pobres, estudiaron ya en las escuelas bolcheviques, habiendo vivido un decenio en el régimen soviético y nunca habían visto los países extranjeros. Resulta interesante, pues, saber que es lo que cintieron al poner pie en tierra sueca y llegados más tarde a los EE. UU. de América del norte.

Las primeras palabras del autor del libro son las siguientes: "Recién ahora, pisando esta tierra, que se llama la más libre del mundo, solamente volviéndome desde lejos, por detrás de aquellas aguas impenetrables, percibo claramente la grandeza de mi patria (Lituania) y su infinito sufrimiento. Veo, también, que el mundo poco de eso comprende".

Los pescadores fugados fueron agobiados por la impresión, como llamamos en "el mundo capitalista" escasamente comprendido, de que el éxito que cualquiera obtiene al fugarse del paraíso capitalista sea considerada la mayor suerte.

De muchos países, que al otro lado de la cortina staliniana están ya como olvidados y agonizan lentamente bajo el signo genocida, llegan heraldos con un llamado —¡socorro!— con un llamado —¡creednos! —; con un llamado — ¡cuidaos! Pero ellos ven frecuentemente en este lado de la cortina demasiado ignorancia y demasiado escepticismo.

"O sino —dice el autor— se podría aclarar aquí, que allá, donde llega el bolchevique, nadie elige reinas de belleza, los niños no juegan en la calle, y en lugar de historietas cómics se muestra a Stalin; no hay allí ni huelgas, no hay allí libretas de ahorro, ni automóviles... Ninguna persona pacífica desde la criatura hasta el anciano, no saben, si habiéndose dormido por la noche en su cama, no han de despertarle en la prisión o al destierro... Pero así es en nuestro país".

(De „El Pueblo“).

ŽVILGSNIS AFRIKOS LINK

ETIOPIJA - SENIAUSIŲ TRADICIJŲ KRAŠTAS

PRANYS ALŠĖNAS

Lietuviškosios spaudos skaitytojai, laikas nuo laiko, tikiu, norėtų mesti žvilgsnį ir į kitus kontinentus, į kitas valstybes, ne vien į Europą arba į savo mylimąjį gimtąjį kraštą — Lietuvą. Todėl šiuo kartu norėtusi patiekti „Laiko“ skaitytojams truputėlį žinių apie vieną iš Afrikos valstybių — Etiopiją arba dar vienu, mums žinomesniu vardu vadinamą valstybę, Abisiniją.

Etiopija turi ilgiausias nepriklausomo gyvenimo tradicijas Afrikos valstybių tarpe. Jos nepriklausomo gyvenimo išimtis — penkeri italų okupacijos metai (nuo 1936 iki 1941 m.). Šiaip — Etiopija buvo ir dabar yra nepriklausoma, suverenine valstybė išties šimtmečius.

Tai kraštas, galima sakyti, visiškai geografiškai izoliuotas ir ligi šiol teturis vienintelę geležinkelio liniją, kuri veda į Džibiuti miestą, esanti Prancūzijos valdomam Somalijos krašte.

Italai, okupavę Etiopiją, pasak „New York Times“ bendradarbio, C. L. Sulzberger, tam kraštui buvę itin brutalūs, bet, kartu, kostruktyvūs. Be daug blogo, jie daug ir gero padarę etiopams. Su išimtimi karališkųjų rūmų Etiopijos sostinėje, Addis Abeboje, bei diplomatiniu misijų pastatu, gražiausieji statiniai tame mieste — įrengti okupantų italų. Taipogi geri, modernūs keliai, plentai ir kita — jų darbas.

Romos vyriausybė, Musolinio vadovaujama, buvusi brutališkai žiauri etiopams, bet kraštą taisė, gerino, puošė, modernino. Matyt, buvo tikėtasi pasilikti Etiopijoj visiems laikams...

Etiopija — yra egzotiška šalis, turtinga itin gražiais gamtos vaizdais, taipogi gražiomis amharų kilmės moterimis. Moterys tamsiais plaukais ir ryškiai spindinčiomis akimis nuolat dėvi spalvotais lapais austus turbanus.

Netoliese sostinės, tarytum arklio pasaga, esą, tęsiasi itin gražį kalnų grandinė, kurios viršūnės siekia net iki 8000 pėdų aukščio. Kalnų pašlaitėse — pilna begaliniai gražių tropikiniu paukščių. Dažniausia jų šviesiai žalia spalva primenanti mūsiškius balandžius. Nakties metu, apylinkėse belojančių šunų garsų maišatyje, dažnai gali žmogus užgirsti iš tolumos atklystanti alkanos hijienos balsą...

Šitokie vaizdai, esą, tik valstybės metropolinėj daly, kur gyvenama pagal Addis Abebos vyriausybės nuostatus, įstatymus ir taisykles. Tačiau tai esąs neperdaug didelis radiusas. Didžiuma Etiopijos krašto esanti visiškai nežinoma, neištirta. Krašto periferijose niekad nėra buvę jokio gyventojų surašymo, jokios kitos gyvenančiųjų kontrolės.

Etiopijos imperatorius, Haile Selasie, skaitomas krašto valdytoju. Jo rezidencija — sostinė Addis Abeba. Provincijos, kurios dar bent kiek kultūros bei civilizacijos pėdsakų pasiekiamos, valdomos atskirų gubernatorių pagelba.

Apie 50% Etiopijos gyventojų — beraščiai. Tikybos atžvilgiu — dalis katalikų, o kiti — moslemiečiai. Periferijose esama nemažai net pagonių.

Įvairių sričių esama Etiopijoj. Šiaurinėj krašto daly, besirubežiuojančioj su Eritreja, esanti vadinamoji „Tigru provincija“. Vardas originaliai parinktas, nes tenai tigrų — esą gal nemažiau, kaip Australijoj triušių...

Nežiūrint krašto gyventojų žemo kultūrinio lygio, pusės gyventojų beraščių arba dar taip neseniai Etiopijoj klestėjusio feodalizmo, tas kraštas, rūpestingai vadovaujamas jų imperatoriaus, padedant užsienietiškiems pataréjams, palengva žengia į prieki ir kai kuriose srityse ima pasivyti tai, kas 20 amžių kituose kraštuose pasiekta.

---

* **Britų Darbo Partija** nepripažįsta Lietuvos okupacijos, pranešė partijos tarptautinio skyriaus sekretorius S. Rose. Kaip jau anksčiau buvo minėta, Britų Darbo Partijos atstovui Morgan Phillips pasisakius prieš Lietuvių Socialdemokratų priėmimą į socialistų internacionalą, Lietuvos Soc. Dem. Partijos atstovai ir BLB vadovybė pasiunté Attlee protesto pareiškimą. Po to buvo pranešta, kad Darbo Partija Lietuvos inkorporavimo į Sov. Sąjungą nelaiko legaliu ir jį nėra to niekada pripažinusi. Tai dar vienas lietuvių laimėjimas tarptautinėje plotmėje.

Žymiai visuomenininkei mirus

A. A. DR. VERONIKA KARVELIENĖ-BAKŠYTĖ

Gimė 1898 m. gruodžio mėn. 13 d. Suoleliuose, Kutkiškių parapijoje, Utenos apskrityje, ūkininkų šeimoje. Veronika Bakšių šeimoje buvo pati jauniausia. Savo vaikystę praleido Paraudės vienkiemyje prie didelio ir gražaus Paraudės ežero, kuris buvo giliai surištas su jos tėviškės ir vaikystės atsiminimais.

Pirmuosius mokslus pradėjo didelės lietuvių gaivintojos p. Vileišienės įsteigtoje mokykloje Vilniuje ligi trečiosios klasės. 1912 m. įstojo į trečiąją p. Vinogradovienės rusų gimnazijos klasę.

1915 m., besiartinant vokiečių kariuomenei Vilniaus link, kartu su lietuviškuoju jaunimu pervažiavo į Voronežą, kur 1918 m. baigė Martyno Yčo mergaičių gimnaziją. Po to grįžo į Vilnių pas savo vyriausį brolį A. a. kun. Dr. Juozą Bakšį, kuris tuo laiku redagavo lietuvių kataliką laikraštį „Aušrą“. Vokiečių okupacijos metu kun. Dr. J. Bakšys buvo vienas iš žymiausių lietuvybės atstovų. Jis daug prisidėjo, kad pirmoji Lietuvos valstybės konferencija galėjo būti sušaukta Vilniuje. 1924 m., eidamas Merkinės gimnazijos direktoriaus pareigas, už sudarymą sąlygų lietuviškajam jaunimui iš lenkų okupuotų sričių pereiti į Lietuvą ir mokslintis Lietuvoje buvo lenkų pašautas ir 1925 m. pradžioje, baigdamas sveikti, staiga miré. Kun. Dr. J. Bakšio vardas dar ir šiandien gyvas Merkinės srityje, kur jis padėjo daugeliui isigyti mokslą. Be kunigo Dr. Juozo Veronika turėjo dar vieną brolį kunigą Praną, kuris būdamas Panevėžyje vikaru, 1918 m. belankydamas ligonius, užsikrėtė dėmėtąja šiltine ir dar visai jaunas miré.

1919 m. buvo beistojanti į Vilniaus universitetą, bet besiartinant Želigowskio armijai, pabėgo į Kauną ir ligi 1921 m. dirbo ELTOJE vakarais lankydama Aukštuosius Kursus, Lietuvos Universiteto pirmtakūną.

1921 m. buvo priimta į Münsterio universiteto filosofijos fakultetą. Ten studijavo vienerius metus, o po to persikėlė į Müncheno ir vėliau į Karaliaučiaus universitetus. Studijavo pedagogiką, psichologiją ir vokiečių literatūrą. Dėl nesveikatos ir kitų kliūčių studijas galėjo baigti tik 1929 m. Karaliaučiaus universitete filosofijos daktarės laipsniu. Parašė disertaciją: „Beitrag zur Geschichte des Kampfes um die Schulsprache in Litauen (mit besonderr Berücksichtigung der Zeit der grossen Reformen (1855—1864)“.

Nuo 1930 m. ligi 1940 m. gyveno Noreikiškių ūkyje, Garliavos valsč., Kauno apskr. Užėmus Lietuvą rusams, 1940 m. rugpiūčio mėn. 26 d. su penkiu metu dukrele perėjo Vokietijos sieną ir pervažiavo į Berlyną. Jame pasiliko ligi 1942 m. rugpiūčio mėn. Tais metais grįžo į Lietuvą, bet 1944 m. liepos mėn. 7 d. okupacinės vokiečių valdžios įstrėmtą su visa šeima išvyko iš Lietuvos. Ligi 1945 m. gyveno Austrijoje, Vienoje, po to persikėlė į Vokietiją: trumpam laikui į Deggendorfą, o 1945 m. gale į Tübingeną, kuriame išgyveno ligi pat savo gyvenimo galo. Sveikatai pablogėjus, atsigulė į Strasburge esančią Visų Šventųjų ligoninę, kurioje po sunkios kepenų operacijos ir plaučių uždegimo 1952 m. gruodžio mėn. 27 d. 8 val. staiga miré.

VISUOMENINĖ VEIKLA

Didelę savo gyvenimo dalį pašventė keliams ieškoti, kad Lietuvos moteris turėtų teisių lygybę ne tik teorijoje, bet ir gyvenime. Ypač rūpinosi Lietuvos ūkininkės atitinkančių moters pašaukimui sąlygų sukūrimu.

PRIEŠ PIRMĄJĮ DIDĮJĮ KARĄ

1913 m. įstojo į Vilniaus ateitininkų kuopą. Ateitininkų organizacijoje aktyviai dirbo, vadovaudama mergaičių kuopelėms ir dalyvaudama mišriose moksleivių ir studentų ateitininkų valdybose, rašydama referatus ypač mergaitėms rūpimais klausimais.

LAISVOJOJE LIETUVOJE

1918 m. rudenį, grįžus iš Rusijos, dalyvavo savivaldybių rinkimuose ir buvo išrinkta į Valsčiaus Tarybą Utenoje.

1919 m. pradėjo dirbti Katalikių Moterų Draugijoje, kuriai pirmininkavo M. Galdikienė, ir Abolicionistų Draugijoje, kuriai iš pradžių vadovavo Bitė-Petkevičaitė, o vėliau Dr. Kalvaitytė.

Studijų metu teko pertraukti darbą. Užsienyje bestudijuodama visą laiką aktingai dalyvavo Vokietijoje studijuojančių ateitininkų organizacijoje. Viešnios teisėmis dalyvavo vokiečių katalikių studenčių organizacijoje „Vinifreda“.

Nuo 1929 m., baigus studijas. Lietuvoje aktingai ir be pertraukos dalyvavo įvairiose moterų organizacijų valdybose ligi pat 1940 m. rusų okupacijos: Katalikių Moterų Draugijoje, Katalikių Organizacijų Sąjungoje, Ateitininkių Taryboje, Abolicionistų Draugijoje, Mergaičių Globos ir Motinos ir Vaiko Sekcijoje prie Katalikių Moterų Draugijos, Kalinių Globos Draugijoje „Soterija“.

1929 m. įsteigė prie Katalikių Moterų Draugijos Mergaičių Globos Sekciją su Mergaičių Globos biuru ir Darbo Namais. Tam reikalui iš-

A. a. Dr. Veronika Karvelienė

rūpino pirmąją pašalpą iš Vidaus Reikalų Ministerijos.

1931 m. suorganizavo Motinos ir Vaiko Sekciją, paruošė jai darbo planus, motinybės namų projektą ir išrūpino jiems pašalpą.

Katalikių Moterų Draugijoje sutvarkė pašlijusią medžiaginę padėtį ir tuo sustiprino jos išsilaikymą. Ruošė Draugijos veikimo planus, aktingai dalyvavo paskaitomis suvažiavimuose. Tais pat metais dalyvavo viename iš suruoštų Pabaltijo moterims ir vaikams globoti suvažiavimų su referatu „Vaikų aukléjimas svetimose šeimose“.

1933 m. buvo Komiteto pirmininkė Katalikių Organizacijų Sąjungos kongresui rengti. Tais metais buvo suruoštas pats didžiausias katalikių moterų kongresas, į kuri buvo sutraukta 15.000 moterų, tuo tarpu kai visa Katalikių Organizacijų Sąjunga skaitė 100.000 narių.

Mišrių organizacijų atžvilgiu visą laiką siekė atskiro mergaičių veikimo. Tuo tikslu maždaug 1938 m. buvo sudaryti atskiri ateitininkių mergaičių ir berniukų centrai ir paruoštas mergaičių statutas. Buvo korporacijos „Iustitia“ mergaičių būrelio pataréja.

Aktyviai dalyvavo Aboliucionistų Draugijos kovoje, reikalaujančioj panaikinti viešuosius namus ir reglamentaciją.

Nuo 1930 m. iki 1940 m. dirbo Kalinių Globos Draugijoje „Soterija“, beveik kas antrą sekmadienį besilankydama Kauno sunkiųjų darbų kalėjime, daugiausia pirmininkaudama ruošiamiems kaliniams koncertams ir ruošdama paskaitas įvairių švenčių proga. Be to, dar lankė Panevėžio, Šiaulių, Alytaus, Varnių, Dimitravo ir kt. kalėjimus bei stovyklas su paskaitomis kaliniams. Paruošė daug maisto produktų siuntinių. Drauge su visa „Soterijos“ Valdyba lankėsi pas Vidaus Reikalų ir Teisingumo ministerius keldama kalinių sąlygų pagerinimo klausimą. Dėjo pastangų perkelti didesnius kalinių motinų vaikus į tinkamas patalpas jų augimui ir mokymui.

Surengtuose „Moterų teismuose“ Panevėžyje ir Garliavoje dalyvavo kaip kaltintoja ir gynėja. Dotnuvoj ateitininkų suruoštame „Studentės teisme“ apgynė studentę, įrodydama, kad Lietuvos universitetą baigia didesnis moterų skaičius, negu vyrų.

1938 m. Vilniuje žymia dalimi jos nuopelnais buvo įsteigta socialiné moterų mokykla, kurioje ji lektoriavo.

Atydžiai seké Tarptautinės Katalikių Moterų Unijos kongresų darbus, darydama pranešimus Katalikių Moterų Draugijos suvažiavimuose. Beto, dar priklausė ir gyvai dėmėjosi Tarptautinės Mergaičių Globos organizacijos nuveiktais darbais ir suvažiavimais, stengdamasi pritaikyti ir Lietuvoje šios organizacijos metodus meterialiai ir moraliai pagelbėti mergaitėms, saugoti jas nuo įvairiausių pavojų ir suteikti joms prieglaudą įvairių nelaimių ir atsitikimų atveju. Kaip ilgametė Ateitininkių Tarybos Pirmininkė palaikė santykius su Tarptautine Mergaičių Federacija.

TREMTYJE

Pasibaigus karui, 1945 m. Tübingene atkūrė Ateitininkių Tarybą, Katalikių Moterų Draugiją ir Katalikių Organizacijų Sąjungą. Iš naujo užmezgė santykius su Pasaulio Katalikių Moterų Organzacijų Unija, Pasaulio Katalikių Mergaičių Federacija ir Tarptautine Mergaičių Globa. Suorganizavo Lietuvos atstovavimą šiu triju organizacijų kongresuose — Romoje 1947 ir 1952 m. Didžiausia dalimi jos iniciatyva ir darbu surinkta medžiaga ir kruopščiai pasiruošta kongresams, kad iškelti lietuvės moters ir mergaitės dabartinį kančios kelią Lietuvoje ir ištrėmime.

1947 — 1948 metų laikotarpyje dirbo kaip socialiné kalinių globėja Würtembergo kalėjimuose. Lanké daugiausia ilgam laikui sunkiems darbams nuteistus DP kalinius, teikdama jiems moralinę ir materialinę pagalbą. Rūpino Raudojo Kryžiaus pakietus. Aprūpino kalinius jų gimtųjų kalbų knygomis, susinešdama su jų tautiniais komitetais ir suvesdama juos į kontaktą su komitetais ir dvasininkais, kuriems išrūpino leidimus lankyti kalėjimuose savo tautiečius.

Išemigravus organizacijų darbuotojams ir narėms į įvairius pasaulio kraštus, pradėjo katalikių moterų ir mergaičių apjungimo darbą, kuri toliau tęsė susidariusi Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos Valdyba Paryžiuje 1951 m. Išemigravus Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos Pirmininkei M. Galdikienei, 1952 m. birželio mėn. perėmė pirmininkavimą. Naujai pertvarkė Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos pagrindus. Jos skatinimu ir raginimu dėka isikūrė dar 3 naujos Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos. Katalikiškoje spaudoje skatino mergaičių ir moterų skyrių įvedimą, kuriuose būtų galima talpinti grynai moterims rūpimais klausimais straipsniai. Sieké, kad Amerikos Lietuvių Rymo Katalikių Sąjungos organas „MOTERŲ DIRVA“ pasidarytų bendru viso pasaulio lietuvių katalikių moterų organu.

1947 ir 1950 m. dalyvavo motinų klausimams suruoštuose kongresuose Paryžiuje.

1950 m., Šventųjų Metų proga, Jo Šventenybės Popiežiaus Pijaus XII buvo apdovanota ordinu „Pro Ecclesia et Pontifice“ už jos nuopelnus Katalikiškajai Akcijai.

SPAUDA

Nuo 1929 m. ligi „XX AMŽIAUS“ atsiradimo redagavo „RYTO“ savaitinį Moterų Skyrių, daugiausia pati užpildydama jo skiltis, rašydama dažniausia aukléjimo ir moterų veiklos užsienyje klausimais.

Nuo 1929 ligi 1940 m. bendradarbiavo „MOTERYJE“ ir „NAUJOJOJE VAIDILUTĖJE“. Rašė daugiausia aukléjimo klausimais ir iš tarptautinės veiklos.

Skaitlinguose Katalikių Moterų Draugijos kursuose ir suvažiavimuose skaitė paskaitas taip pat dažniausia aukléjimo klausimais.

Ji yra padėjusi ne vienai neturtingai studentei užbaigti savo studijas ir nemažam būriui giminių įgeiti mokslą.

---

* **Korėjos fronte vėl lankėsi JAV** krašto apsaugos sekretoriaus padėjėja ponia Ana Rosemberg. Ji inspektavo amerikiečių ir pietų korėjiečių dalinius, lydima 8-tosios armijos vado gen. Van Fleet. Lengvu lėktuvu, helikopteriu ir džipu ji apvažinėjo pusę Korėjos fronto. Tai pirmoji moteris, taip drąsiai dalyvavusi fronto linijose.

Dr. Alf. KAIRELIS

MASKOLIŠKASIS AKIPLĖŠIŠKUMAS

Túlas Šiaurės Amerikos politikas kalbėdamas Tautų Sąjungos pilnaties posėdy Genevoje kartą pasaké: „Galima apgauti vieną žmogu, šeimą, ištisą tautą, o net ir visa pasauli, bet visą laiką išlaikyti visus apgauléje neimanoma".

Maskoliškasis komunizmas, vergu krauju uždirbtais pinigais apmokėdamas melaginga propagandą, apgavo pirma pačią rusu tautą, véliau artimesniuosius bei tolimesniuosius savo kaimynus, o savo laiku buvo užimponavęs net visą pasauli, bet visą laiką išlaikyti visus apgauléje neistengé. Pro spygliuotas ielektrintas vielas prasiverždavo šiurpús aimanavimai, o véliau, antrojo pasaulinio karo metu keičiantis valstybiu sienoms búriu búriai, minios ir milijonai, nelyginant lava iš Vezuvijaus vulkano, prasiveržé i Vakarus, kad išgelbėjus savo gyvybę, kuri maskolijoje taip mažai vertinama, ir papasakojus plačiajam pasauliui — **koki vargą, terorą ir baimę kenčia maskoliu pavergtieji.** Mums tremtiniams likimo buvo lemta būti gyvais liúdytojais maskoliškuju komunistu žiaurumu. Mes ne iš papasakojimu ar laišku, bet savo akimis matéme niekuomet nepamirštamus ivykius Praveniškiuose, kur šimtai nekaltu, daugumoje Lietuvos ūkininku, su pačiais ju prižiūrėtojais kaléjimo kieme iš kulkosvaidžiu buvo sušaudyti, ivykius Panevėžio cukraus fabrike, kur niekuo nekalti fabriko darbininkai buvo išžudyti. Amžiams liks nepamirštami Rainiu miškelio kankiniai. Man pačiam teko asmeniškai dalyvauti Rainiu miškelio aukasidentifikuojant. Nuvykę radome ką, tik apverstą žemę. Iš jos veržési nekaltu žmoniu kraujas. Sprendéme, kad čia turi būti pakasti músu Tautos Kankiniai. Ir tikrai, kiek pakasus žemę, pirmučiausiai radome žmogaus ausi, paskiau paskiras žmogaus kúno dalis, kitur ištisą lavoną ir t. t. Kada iš žemės buvo ištrauktas lavonas su nupiaustytom ausim, išpiautu liežuviu ir ant krūtinės išdegintu kryžium, žemaičiu minia, susirinkusi rasti savo mylimą tėvą, brolį, vyrą ar súnu, nebeišlaiké — vieni alpo, kiti, užsidegę pagieža maskoliams, grúmojo atkeršysią. Buvau liudytoju, kaip buvo išimtas iš duobės mano mokslo draugas, su kuriuo studijavau 4 metus ir kuris prieš metus laiko buvo vedęs. Žmonos veide spindi džiaugsmas, kad išėmus paskutini lavoną iš duobės, néra mylimo jos vyro. Ir koks nusivylimas, kai pradėjus tyrinėti, ant numauto žiedo buvo rastas jo žmonos vardas — Biruté. Jis buvo taip subadytas, kad né žmogaus formos nebeturėjo. Net artimieji negaléjo jo atpažinti. Rainiu miškelis — tai antrasis Katynas.

Ar galime pamiršti birželio 14 dieną, kada ramús kaimo gyventojai iš lovu iškelti, kai kurie pusnuogiai, nes nebuvo duodama laiko net apsirengti, nelyginant gyvuliai vežami i skerdyklas, buvo sukrauti i sunkvežimius ir vežami i artimiausią geležinkelio stoti, kur ju lauké specialiai paruošti prekiniai vagonai spygliuotomis vielomis apkaltais langais. Birželio 14—21 dienomis visas kraštas pasidaré tyrlaukiu. Kiekvienas gelbėjosi kaip galėjo — vieni bėgo i miškus, kiti i pelkes, trėti i rugiu laukus, kur N.K.V.D. nors ir su šunimis, bijodami gyventoju pasipriešinimo, nedriso eiti. Ištisą savaitę likus ūkiams be šeimininku. namuose pasidaré chaotiška padėtis. Gyvuliai baubė, šunes staugė, tarytum ir jie nujauté baisią músu Tautą ištikusią dramą.

O kas darési geležinkelio stotyse su išvežamaisiais? Tur būt, istorija nežino tolygaus ivykio. Vyrai atskirti nuo šeimu buvo pakraunami i atskirus traukinius ir kuo greičiausiai išvežami nežinoma kryptimi. Ir galite isivaizduoti kada pajudėjus traukiniui iš užkaltu vagonu pasigirdo paskutinis lietuvio patrijoto šauksmas ir atsiveikinimas su mylima šeima ir lietuviška žeme — Leiskit i Tėvynę, leiskit pas savus. Vaikai klyké, žmonos verké. Sunku atpasakoti, reikia pačiam pergyventi. Bet dar neviskas. Sunku atpasakoti kokius žiaurumus sugalvojo maskoliškasis „protas". Vyrus išvežus, motinos su vaikais užkaltuose vagonuose buvo išlaikytos Naujosios Vilnios geležinkelio stoty ištisą savaitę be maisto ir be vandens. Jei kas ką turėjo, dalinosi tarpusavy. Vaikučiai išalkę ir ypač ištroškę, šauké — mamyte, vandens, mamyte, vandens. Žiaurusis maskolis nepasigailėjo net nekaltu kūdikiu. Daug músu kūdikiu miré užtroškę dar savoje žemėje.

O kas darési, kai prieš išvežant pradėjo atskirti motinas nuo vaiku? Motinas sugrūdę i atskirus traukinius išvežė kaip ir vyrus nežinoma kryptimi. Neturiu jėgu ramiai nesijaudinant atpasakoti paskutini motinu atsisveikinimą su vaikučiais. Istorijoje nerandame panašiu ivykiu. Tik Kremliaus sužvėrėję maskoliai tai galėjo sugalvoti.

Ar galima pamiršti nekaltai suimtuju ūkininku, policininku, mokytoju, darbininku, savanoriu, o net mokiniu kankinimus kaléjimuose? Žiemos metu iki keliu laikomi vandeny, pririšti už koju pakabinami galva žemyn prie ikaitintu pečiu, virve perrišus burną mušami, kojos pririštos prie kaklo, rankos prie koju ir ridenamas po grindis nelyginant sviedinys. Retas kuris nebuvo revolverio rankena mušamas i veidą, sužalojant veidą ar išmušant dantis.

Z. ir N. Katinu svečiai naujo namo ikurtuviu proga.

Mes tremtiniai turėtumėm déti visas pastangas, kad Praveniškio kaléjimo aukos, Rainiu miškelio ivykiai, Panevėžio, Zarasu, Petrašiūnu, Kleboniškio ir kitose Lietuvos vietose ivykdyti maskoliu nusikaltimai nebūtu gyvi tik lūpose, bet iamžinti, pirma išleidžiant Lietuvos Martirologiją, smulkiai ivykius nupasakojant ir pavaizduojant nuotraukomis bei dokumentais ir antra — paruoštos grandiozinės filmos, kad laisvojo pasaulio žmonės, net patys komunistai galėtu matyti savo draugu žiaurius darbus.

Ir vis délto po to viso, ką mes patys matéme ir patyréme, Maskvos tarnai drista siuntinėti mums tremtiniams komunistinius laikraščius. Tik maskoliškasis brutalumas tai gali padaryti. Nelyginant jei kas užsigeistu vidudieni, kada saulė yra pačiame zenite, irodinėti, kad tamsu. Nevienas pasakytu — tam žmogui stinga. Nepalyginant daugiau stinga Kremliaus nusikaltėliams, jei jie mano savo melaginga propaganda mus tremtinius paveikti. Maskoliškieji politrukai mums sakydavo — néra pilies, kurios komunistas nepaimtu. Jei tada nebuvo, dabar yra. Tai tremtiniai, kuriu jús ne tik melaginga propaganda nesuviliosite, bet ir milijonais beverčiu maskolišku rubliu nepapirksite. Kiekvienas tremtinys tai maskoliams nepaimama pilis. Ir tai ne tik patys tremtiniai, bet ir ju vaikai, net ir tie, kurie dar néra matę maskoliškojo rojaus iš tėvu pasakojimu neblogiau pažista músu Tautos žudikus. Vos tik pravėrę užmiegotas akutes, pirmoji ju malda — kaip išmiegojo músu broliukai ir sesutės Lietuvoje, ar maskolis šią nakti paliko juos ramybėje? Eidami gulti taip pat prašo Aukščiausiojo globoti ju broliukus šaltą nakti, kad maskoliškasis batas nespardytu ju.

Maskolišku komunistiniu laikraščiu siuntinėjimu pažeidžiama músu šeimu laisvę. Atsakydamas i niekšišką júsu darbą, pareiškiu: **Kilus karui, tuojau pirmąją karo dieną, asmeniškai prisistatysiu atitinkamoms istaigoms, kad išsiųstu i pirmąsias fronto linijas, visos žmonijos, o ypač músu tautos žudikams mušti. Ir kovosiu su tokiu užsidegimu, su kokiu kovojau birželio mėn. 22 d. senajame kunigaikščiu mieste Vilniuje, kur vokiečiu kariuomenei būnant dar toli nuo Vilniaus, Gedimino Kalne plevėsavo Lietuviška Trispalvė.**

O kol neturiu galimybės tai padaryti, gindamas savo šeimos laisvę, reikalą perduodu valstybės prokurorui, prašydamas apginti laisvoje šalyje Argentinoje gyvenančios šeimos neliečiamumą.

TRUMPAI

* **Lapkričio 21-26 d. Romos Operos** teatre ivyko Italijos Krikščioniu Demokratu partijos 4-tasis kongresas. Jame Lietuvos Kr. Demokratus atstovavo K. V. Mincevičius. Savo sveikinimo kalboje, kuri buvo, pagerbiant Pabaltijo tautas. sutikta atsistojimu, kalbėtojas nušvietė Lietuvos kr. dem. partijos kilmę, nuveiktus savo kraštui darbus, ypač žemės reformos srity, ir lietuviu dabartinę rezistenciją. Iškėlęs kr. dem. šulo M. Krupavičiaus nuopelnus Lietuvai, sveikintojas pažymėjo, kad jo vadovaujamas Vyr. Lietuvai Išlaisvinti Komitetas, bendradarbiaudamas su demokratinėmis partijomis, turi tautos igaliojimus veikti jos vardu užsienyje ir koordinuoti lietuviu emigrantu bei pabėgėliu veiklą. Ir italai turėtu ateiti savo broliams Pabaltijy i pagalbą, nes tie šiandien beviltiškai kovoja už didžiausias vertybes, ir padėti prisikelti Pabaltijo valstybėms naujam gyvenimui. Kalba buvo palydėta didžiausiomis ovacijomis. Tuoj pat kalbėtoją pasveikino Italijos ministeris pirmininkas De Gasperi, partijos gen. sekr. min. Gonella, vidaus reik. min. Scelba, Romos ir Triesto burmistrai ir visa eilė senatoriu bei atstovu rúmu nariu. Vieną lietuviu atstovo kalbos vietą gen. sekr. min. Gonella pacitavo oficialiame pranešime apie ateities veiklą.

* **Belgijoje rūpinamasi** i krūvą sutelkti visus lietuvius. Lapkričio 30 d. Belgijos lietuviai Liežo apylinkėje minėjo Lietuvos kariuomenės ikūrimo šventę. Dienos mintimi pamaldas atlaiké kun. J. Dėdinas. Minėjimą pradėjo BLB pirm. Pr. Sekmokas šventės paskaita ir tautos himnu. Prieš tai, žuvusius savanorius kūréjus, karius ir partizanus lietuviai tylos valandėle pagerbė išklausydami „Maldą už Tėvynę". Buvo duotas iš magnetofono juosteliu tai dienai pritaikytas žodžio ir muzikos montažas. Ten pat daromos pastangos sutelkti po visą Belgiją išblaškytus lietuvius i vieną židini, kur būtu imanoma lietuviška kultūrinė veikla ir mokykla. Geriausioji apylinké yra Limburgas, kur duoda šeimoms gerus butus ir kur yra išsilaikiusi lietuviškiausia aplinka gamtos atžvilgiu.

* **Rio de Janeiro burmistras** atmeté ankstesni patvarkymą leisti deginti lavonus.

* **J. Daumanto** „Partizanus už geležinės uždangos" E. J. Harrisonas yra išvertęs i anglu kalbą, o V. Gailius verčia i vokiečiu. A. Liutkus yra išvertęs i prancūzu kalbą „Mažuosius Katynus". Músu veiksniai rūpinasi ju išleidimu.

BOLŠEVIKŲ ACHILO KULNIES BEIEŠKANT

RAŠO GEN. LEIT. TEODORAS DAUKANTAS

„Kai tik būsime pakankamai pajėgūs, griebsim kapitalizmą už sprando" (Lenin, tom. XII., psl. 385). Stipriai pasakyta. Bet kad už sprando griebtu, reikia ryžto ir drąsos. Kremlius, matydamas iš arti savo priešus, kuriu laisvasis pasaulis iš tolo neprimato, néra drąsus, né ryžtingas. Stalinas, Lenino paveldėtojas, jau truputi kitaip kalba: „Strategijos tikslas yra išlošti laiką, demoralizuoti priešą ir, sutelkus jėgas, jam smogti" (Stalin, t. VI, psl. 160). Vadinasi, smūgiui paruošti reikia laiko, jėgu sutelkimo, priešo demoralizacijos, tam tikru sąlygu.

Vak. Europos demoralizuoti tuo tarpu nepavyko. Bet užtat kolonialines tautas su vakarietiu „malonia ir brangia" pagalba komunistams pavyko patenkinamai demoralizuoti. Azija dega karštu karu. Afrikoje baltam žmogui žarijos padus svilina. Lotynu Amerikoje buvusios kolonijos taip pat banguoja. Ar atėjo laikas smogti? Bet tam reikia sutelkti jėgas, priešo smūgiu lengvai pažeidžiamas, jei nebus paruošta tinkama oro apsauga jėgu sutelkimo vietoje. Be to, Stalino neapdairus isivėlimas i pilietini karą Ispanijoje, Suomijos užpuolimas, Lenkijos padalinimas, žygiai i Pabaltiji ir toliau i Vakarus sovietinėms masėms davė progos savo akimis pamatyti „vakaru pragarą" ir ji palyginti su savo gyvenamuoju „rojumi". Ne vienas praregėjo. Prasivėré durys savo ryžtu demoralizacijai isiskverbti i bolševikinę valstybę, nekalbant jau apie pagrobtuosius kraštus, kur dar gyvi yra „neišlaisvinto" krašto atsiminimai ir patirtys. Iš kitos pusės, daugelis laisvojo pasaulio žmoniu isitikino grėsiančiu skurdu, pamatę apnuogintą bolševizmą. Propaganda raudoniesiems pasunkėjo.

Pergalei nereikia užimti Sov. Rusijos plotu. Nereikia naikinti žmoniu masiu, kaip buvo sumanę daryti vokiečiai. Reikia tik stengtis masiu dali patraukti i savo pusę, panašiai kaip daré patys bolševikai pilietinio karo metu Rusijoje, véliau Kinijoje, o dabar musulmonu kraštuose bei Afrikoje. Reikia stengtis, kad neivyktu taip, kaip prieš šimtą metu Krymo kare su caro kariuomene, tai yra, kad bolševiku centro valdžiai nebūtu imanoma kokiu nors būdu ginti savo valdomu plotu milžiniško ilgumo sienas bei lengviau pažeidžiamas sritis, tik priešinantis smūgiams iš tolo ir kartu su jais vidaus suirutės grėsmei, kylančiai iš arti. Čia glūdi didžiulis bolševikams pavojus iš pavergtuju tautu pusės, kaip kad Vakarams iš koloniju.

Kraštutiné Sov. Rusijos centralizacija, peraugusi racionalaus valdymo ribas, žymiai susilpnino ju valstybę. Centras mato tik save ir tik savimi rūpinasi. Varžo ir draudžia vietinę iniciatyvą. Dėl centro ramybės ir jos išlaikymui budinčios MVD policijos tautos išblaškomos. Jos savo kailiu patiria trėmimus, priverstini darbą, genocidą ir trokšte trokšta savo buities pagerinimo. Kodėl Did. Britanija, kadaise godžiausia imperialistiné valstybė, skaldosi dominijomis, persitvarko Commonwealth'o valstybiu sąjungos pavidalu, suteikia pilną nepriklausomybę Burmai, o tuo pačiu metu Sov. Rusija turėtu pasilikti centralizuota, „viena ir nedaloma"?

Konfliktas rutuliojasi. Tuščios yra valstybiu vyru ir politiku svajonės bei pastangos taikiai sugyventi su bolševikais. Sovietai grindžia jėgas savo programai, o JAV stato programą ant turimu jėgu. Sovietai, kur tik gali, kelia riaušes ir pilietinius karus, pritaikydami „nei taika, nei karas" désni, o JAV tuo tarpu to nesupranta. Sovietai nenori suprasti, o JAV negali, tartum kalbėtu vienas Marso, kitas Veneros kalba. Vakarams yra būtina išmokti vesti pilietini karą, nes bolševikai yra tokio karo mokovai. Reikia mokėti pas save kilusi pilietini karą nuslopinti, kitur jį subrandinti. Tam reikia laiko, nes ilgame kare lengviau atitaisyti pradžioje padarytas klaidas (pvz. Pearl Harbor). Ilgame kare išryškėja priešo „Achilo kulnis", kaip tai buvo ilgame Trojos kare.

Kolonialines tautas patraukti savon pusėn galima tikėtis tik véliau, paaiškėjus tikro išlaisvinimo akcijai pačioje Sov. Rusijoje ir jos kaimynuose, išdilus apnuoginto kapitalizmo neigiamai masiu psichologijos itakai, kaip pvz. „Kebračio" miškuose Paragvajuje, P. Afrikos kasyklose ir kitur. Amerikietis Dalton sako, kad kitiems suteikiama laisvė išlaisvina tolimesnei kovai prieš priespaudą vis naujas jėgas, reikalingas išlaisvinti naujoms sritims. Sov. Rusijos diktatūra ir imperializmas eina išvien. Pergalei prieš tai reikia jieškoti ypatingai vietinės paramos, t. y. pavergtu tautu talkininkavimo, pasiekiamo išlaisvinimo keliu.

Palaipsniui komunistai laiméjo Kinijoje, veikdami Han'o dinastijos (6 šimtm. pr. Kr.) strategu nurodymais: „Músu strategija (karo vedimas) yra ryžtis veikti, esant vienam prieš dešimt santykiu. Bet telkti jėgas smūgiui tik viena kryptimi. Músu taktika (kautyniu vedimas) yra músu dešimt prieš vieną sutelktu jėgu santykiu. Tuomet priešą supam. Turėdami savo penkis prieš priešo vieną, ji atakuojam. Tiek neturėdami, pasitraukiam, persigrupuojam, vėl sutelkiam jėgas naujam smūgiui priešui nežinoma kryptimi". Taip veikdami komunistai atémė iš Čiangkaišeko 1949 m. sausio 31 d. Pekiną, gegužės 27 d. Šanchaju, spalio 14 d. Kantoną. Isidėmėtinas yra ir atstumas tarp šiu vietoviu. Manevrui reikalingi dideli nuotoliai, kad priešo jėgos būtu išsimėčiusios. Sov. Rusijos plotai tokiam ju priešu veikimui užtenkami. Reikalingas tik greitas ir gerai organizuotas transportas. Tiesa, neturėjo tokio transporto kinėčiai komunistai, bet jo neturėjo ir nacionalistai. Neturi taip pat ir Sov. Rusija. Jos transportas visuomet šlubuoja. Priešingai, JAV-bės turi puiku transportą. Čia kaip tik ir yra silpnoji Sov. Rusijos vieta. Tačiau be vietiniu gyventoju pagalbos tokie veiksmai svetimame krašte vargiai yra imanomi. Todėl kare prieš SSSR bus labai naudinga pavergtuju tautu parama. 1917 m. bolševikams pavyko savo šūkiais pritraukti kitataučius. Centro Komitetas ir politbiūras buvo internacionalūs. Dabar yra privilegijuota viena didžiausiu tautu. Didžiarusiai skiriami kitus tvarkyti ir rusinti, net blogiau kaip prie caro. Kitataučiai vėl atsidūré opozicijoje. O ju bemaž dauguma. Čia vėl antras silpnasis Sov. Rusijos punktas.

Sakoma, kad pavojinga sovietinę tvarką ardyti, nes kiltu chaosas ir anarchija. Būtu nereikalingu žmoniu auku. O kam reikalingos dabartinės aukos? Niekas, net komunistas, negali ramiai miegoti sovietinėj santvarkoj. Areštai, trėmimai ir valymai — nuolatinis reiškinys. Chaosas yra pereinamasis laikotarpis. Tegul suyra prievarta sulipdyti valstybės saitai. Pradžioje tebus Wilsono punktai vienintelė jungtis, o tie, kurie irodys chaose moką tvarkytis ir būti ryžtingais, galės tikėtis naudotis nauju „Marchallio planu". „Mirsim kovoje už laisvę" turės būti vadovaujančiu asmenu tikslas. Reikės už laisvę kovoti, o ne tik apie ją kalbėti. Komunistai sugebėjo isistiprinti tik durtuvu remiami, o durtuvus atremti riekalinga ryžto, drąsos ir veikimo, o ne derybu. Derybos galės ivykti tik tada, kai laisvė bus iškovota ir kai bus galima **laisvai derėtis.**

JAV yra pasiryžusios remti vien tik pasiryžėlius, bet joms reikės remtis taip pat ir vietiniu žmoniu gabumais bei talkininkavimu. „Mazieji" yra pasaulio sargai nuo staigiu karu. Anglai seniai suprato mažuju kaimynu reikšmę ju imperijos saugumui. Europoje Belgija, Olandija, Liuksemburgas, Skandinavija skiria juos nuo kitu Europos galiūnu. Azijoje Nepalis, Butanas ir Burma skiria nuo kinu, Siamas nuo prancūzu, Afganistanas nuo rusu. Kol Sov. Rusija buvo atskirta mažuju tautu nuo Vokietijos, tol Maskvai buvo saugu ir negaléjo ivykti 1941 m. birželio staigmena. Délto rėmimas mažuju tautu ateityje turės didelės reikšmės ir padės taikos trokštančioms tautoms kovoti prieš Sov. Rusijos imperializmą ir kovoti už visu tautu bei asmenu laisvę ir gerbūvi.

---

* **Karališkuju DP Europoje** šiuo metu priskaičiuoja net 14 esmenu: 9 buvę karaliai ir 5 pretendentai i sostus. Tik nežymi ju dalis gyvena ištaigingai, visi kiti daugiau ar mažiau pasiveržia diržus. 15-metis Bulgarijos Simeonas gyvena su savo motina Madride. Jugoslavijos Petras gyvena savo uošvės rūmuose Venecijoj, Italijoj. Rumunijos Mykolas, kadaise valdęs 160 piliu ir tūkstančius ha žemės, nusipirko prie Londono 50 ha žemės ir pradeda auginti kiaules. Jo tėvas Karolis gyvena prie Lisabonos, Portugalijoje. Musolinio nuo sosto pavarytas Albanijos Zogu rengiasi atkeliauti Amerikon. Italijos trumpalaikis karalius Umberto gyvena Portugalijoj. Kilminguju DP sąrašan dar reikia itraukti šiuos karalius: Belgijos Leopoldas, Jordanijos Talal ir Egipto Farukas.

* **Majoras Steponas Nagrodskis,** 62 metu, Lietuvos Nepriklausomybės kovu dalyvis, miré lapkričio m. 20 d. prie Springfield miesto pašto, JAV-bėse. Ji ten ištiko širdies ataka. Paliko žmoną ir súnu.

KŪRYBAI REIKIA KO NORS NAUJO

PASIKALBĖJIMAS SU KOMP. VYT. KERBELIU

Patyręs, kad Chicagos „Margučio“ lietuviškos dainos konkurse antrąją premiją laimėjo mums gerai pažįstamas kompozitorius Vytautas Kerbelis, „Laiko“ atstovas panoro sužinoti ką nors daugiau apie jo kūrybą ir pateikti savo skaitytojams. Malonia šypsena kompozitorius sutiko netikėtą svečią savo mažame bute, kuriame stovi pianinas, jo kūrybos bendrininkas, ir apie ji trys maži vaikai, būsimieji jo vilčiu išpildytojai, o šiuo metu darbu trukdytojai.

— Girdėjau, kad laimėjote premiją „Margučio“ lietuviškos kompozicijos konkurse? — užvedė pasikalbėjimą jūsų korespondentas.

— Oficialaus pranešimo dar negavau, bet privačiai jau žinau, kad man skirtą 2-ją premiją Komisija iteiké p. A. Kuprevičiui. Premiją gavau už vokalini muzikos kūrini — dainą „Burės nakties jūroje“, kurią pirmą kartą išpildė gruodžio 28 d. koncerte New Yorko Metropolitain Operos solistas Algirdas Brazis. Taip pat man labai džiugu, kad pirmąją premiją gavo mano profesorius Vl. Jakubėnas, kuris, kiek tenka patirti, labai aktyviai reiškiasi kūrybos pasaulyje.

— Kada buvo sukurtas šis kūrinys?

— Sukurtas jis buvo 1947 m. Romoje ir dedikuotas žodžiu autoriui poetui Juozui Kėkštui. Prieš siusdamas kūrini gerokai pertvarkiau ir perdirbau, kai ką pakeičiau.

— Reiškia, ši kompozicija nebuvo specialiai kurta konkursui?

— Taip. Aš ji ištraukiau iš savo archyvo. Buvo parašytas ir užmestas. Net niekam jo nerodžiau, išskyrus žodžiu autoriui.

— Ar seniai jau dirbat kompozicijos srity ir kokia kompozicija labiausiai domitės?

— Rimtesni kompozicini darbą pradėjau dirbti tik gyvendamas Romoje, t. y. nuo 1945 m. Rašydavau ir anksčiau, bet tai laikau tik bandymais. Kol kas užsiimdavau vokaline ir instrumentaline kompozicija, kurios daugiau skirtos pianui. Simfoninei kūrybai norėčiau taip pat daugiau atsidėti, bet tam šiuo metu neturiu sąlygu.

— Pas ką studijavot ir kas daugiausiai itakos padaré?

— Pradėjau studijuoti Lietuvoje pos prof. J. Gruodi, kuri kaip mokytoją labai vertinu ir kuris man davė kompozicijos pagrindus. Véliau tobulinausi pas prof. Garofolo Romoje, tačiau daugiausiai kompoziciją pažinau pats smulkiai analizuodamas didesniuju kompozitoriu veikalus, kaip Tchaikovskio, Chopino, Debussy ir kt.

— Ką žymesnio turit sukūręs bei suplanavęs ir ką manot daugiau parodyt viešumai?

— Tuo tarpu galėčiau iš savo veikalu pažyméti „Vizijas“, „Nuotaikos momentus“ (miniatūros) ir „Preliūdus“, kuriuose naudojami lietuviu liaudies motyvai. Planai?

Komp. Vytautas Kerbelis

Jie savaime ateina. Viešumai rodytis sunkiau. Toks jau mano būdas, kad aš savo kūrinius rodau tik tikrai suinteresuotiems. Šiaip nei pats rodytis, nei savo kūriniu rodyti nemėgstu.

— Kodėl pasirinkot savo kompozicijai šituos Kėkšto žodžius?

— Prisimenu prof. J. Gruodžio man dažnai kartotus žodžius, kad kūrybai reikia ieškoti ko nors naujo. Tą aš stengiausi naudoti savo kūryboje, ieškodamas naujesniu formu, tačiau neatitrūkstant nuo ausies ir jausmo. Šiuose J. Kėkšto žodžiuose ir žodziu skambesy radau nekasdieninę poeziją ir paméginau parašyti žodžiams atitinkamą muziką. Tas mano dideliam pasitenkinimui buvo ivertinta.

— Koks yra pasisekimas neseniai išleisto Jūsu lietuvišku dainu albumo „Jauniesiems Pianistams“?

— Mane labai nustebino, ir skaitau dideliu pasisekimu, nes jau išpirkta virš 500 egzemplioriu. Žinant, kaip sunkiai knygos plinta, ypač tokios specialios, reikia skaityti laimėjimu.

— Kokie ateities planai?

— Kūrybos srityje planu yra daug, tačiau svarbiausiai susidaryti sąlygas, kad būtu galima daugiau laiko skirti muzikai. Kaip ir visi, norėčiau greičiau grįžti Lietuvon, bet jei tai kol kas nebūtu galima, norėčiau patekti Kanadon, kur yra palankesnis klimatas, nes čia pietu saulė perdaug ikaitina smegenis ir trukdo kūrybini darbą.

— Ar šiais metais nepasirodysit su kokiu koncertu?

— Jei sąlygos leis, dar šiais metais galvoju duoti savo kūriniu fortepiono koncertą. Kada jis bus, tuo tarpu negalėčiau pasakyti. Tai parodys ateitis ir gyvenimo aplinkybės — užbaigė pasikalbėjimą kompozitorius V. Kerbelis. **Zg. St.**

---

* **Kazimiero Čibiro-Verax'o** net penkis straipsnius vėl iš eilės isidėjo Buenos Aires dienraštis „El Pueblo“. Šiuose straipsniuose, kaip ir anksčiau, daugiausiai medžiagos imama iš pavergtos Lietuvos gyvenimo. Dviejuose straipsniuose buvo kalbama apie išgyvenimus, aprašomus iš Lietuvos i Švediją atbėgusio, vieno iš triju, žvejo Juozo Grišmanausko knygoje „Tolimieji Kvadratai“. Tokia Lietuvos vargu propaganda mums yra naudinga, nes ji pasiekia ne tik intelektualinius, bet ir platesnius ispaniškai kalbančiuju sluogsnius.

* **Anglijoj** dar vis tebenormuojamas maistas. Ji vienintelė iš karą laimėjusiu valstybiu dar vis nesuveda galo su galu. 1952 m. gruodžio 1 d. sviesto normos padidintos, ir dabar kiekvienas anglas pagal maisto korteles gali pirkti 90 gr. kas savaitę, o margarino i savaitę 120 gr. Sūrio savaitiné norma buvo 30 gr., o nuo šiu metu pradžios padidinta iki 45 gr. Žuvis, paukštiena ir kumpis néra normuoti.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Atkelta iš 1 psl)

galės“ aikštėje sužibo „Ilijičo lemputėmis“ papuoštos girliandos, o „darbininkai klubuose pakėlė tostą už drg. Staliną“. Maskvos radijo žiniomis, „maskviečiai sausio 1 d. praleido slidinėdami parkuose ir čiuožyklose. N. Metu baliai vyko daugelyje darbininku klubu“... Taigi, baliai — kaip buržuju laikais...

* Gruodžio 4 d. per Vilniaus radiją buvo transliuojama pjesė „Buvo krikštas“, suvaidinta kaip montažas ir ėjusi šūkiu „Pirmyn, mirtis buržujams!“ Pjesę režisavo „Stalino premijos laureaté, nusipelniusi respublikos artisté“ Galina Jackevičiūté. Vaidino valst. dramos teatro artistai „laureaté“ Mironaité, Kymontaité, Kupstaité, Radzevičius ir kt. Be ju, dar sėkmingai reiškiasi I. Gerasimavičiūté, Treinys, A. Kurauskas ir kt. Dažnai vaidinamos Griciaus „Skeveldros“, gruodžio 9 d. dramos teatras pastaté jo pjesę „Išvakarėse“. Bor. Lavrentevo „Lūžį“ režisavo R. Juknevičius. Pastatyta Korneičiuko drama „Platonas Kriocekas“, dažnokai vaidinama J. Marcinkevičiaus pjesė „Mūsu deputatas“. A. Kernagis surežisavo iscenizuotą ištrauką iš Cvirkos „Frank Kruko“, turinčią pavaizduoti „amerikiečiu imperialistinius kėslus“. Ištrauka pavadinta „Patrankoms mėsos“. Cvirkos „Žemė Maitintoja“ perdirbta i dramą, kuri jau pastatyta Kaune. Per radiją girdėti pasireiškiant solistus J. Babravičiu, Staškevičiūtę, J. Stasiūną, Petruškevičiūtę, Mikšaitę, Paulauską, Vyt. Blažį, B. Leonaitę ir kitus. Dažnai atliekama „stalininio laureato“ prof. Galkausko kantata „Stalinui — didžiajam tautos vėliavininkui“. Iš dažniau dainuojamu nauju laiku danu pažymėtinos K. Kavecko „Taikos keliai“, Navakausko „Taikos daina“, Kuprevičiaus „Mes už taiką, jaunieji draugai“ ir kt. **Maskvos dekadai ruošiasi** V. Mackevičiaus paveikslas „Liaudies seimo delegatai Kremliuje 1940 m.“, L. Sorgalio „Cvirkos ir Janko Kupalos susitikimas“ ir kt. **Komunistinei agitacijai skleisti filmomis** statoma 19 nauju kino teatru ir užplanuota iruošti dar 100. Filmu dubliuota i lietuviu k. per 14, tarp ju „Neužmirštamieji 1918 metai“, „Taras Ševčenka“, Vengru filma „Vakaru zona“. Taip pat jau demonstruojama nauja spalvota filma, apie kurią buvo anksčiau skelbta, — „Aušra prie Nemuno“. Dubliaže „Nekviestieji svečiai“ pasižymėjo „stalininiai laureatai“ R. Siparis, J. Kavaliauskas ir kt.

* Gruodžio 23 d. per Vilniaus radiją buvo perskaitytas Sniečkaus straipsnis, paskelbtas maskvinėje „Pravdoj“, kuriame sakoma, kad **vis dėlto „90% Lietuvos k. p. nariu atitinka reikalavimus“.** Sniečkus džiaugiasi, kad lietuviu k. išleista Lenino raštu 12, Stalino 13 tomu, taip pat nemaža kitu „klasiku“ raštu. Tačiau Sniečkus taip pat nusiskundė, kad vis dėlto **Lietuvoje esą dar nemaža „lietuviu buržuju, tikinčiu amerikiečiu imperialistu pergale“.** Kaip jaunieji rašytojai turi „kurti“, pavyzdžiu nurodė Vienuoli Žukauską, kuris „parašęs pulku romaną iš kolūkiečiu gyvenimo“...

* **Kad lietuviai netikėtu amerikiečiais,** stengiamasi nuo ju atbaidyti tokiais pramanais, kokie kad buvo paskelbti per Vilniaus radiją gruodžio 23 d. 19.30 val. apie gyvenimą Japonijoje. Esą, ten „piktieji amerikiečiai taip nuskurdinę kraštą, jog valstiečiai priversti savo vaikus parduoti i miestą. **Vien 1952 m. per I pusmeti buvę parduota 145.000 vaiku“**

DĖL KO ATSISTATYDINO JT SEKRETORIUS?

Prasidėjus 1952 metu Jungtiniu Tautu visuotinei sesijai, staiga iš pareigu pasitrauké tos organizacijos generalinis sekretorius norvegas Trygve Lie. Jo atsistatydinimas iš prabangios tarnybos siejamas su apklausinėjimu kai kuriu amerikiečiu, buvusiu atsakingose JT pareigose. Šie vengé atsakyti i klausimą, ar jie turi ryšiu su komunistinėmis organizacijomis. Gi gen. sekretorius Trygve Lie atsistatydinimo pasekoje jo dešinioji ranka, Abraham Feller, kuris ypač užstojo pradėtus apklausinėti amerikiečius, išsoko iš 14 aukšto ir užsimušė, su savim nusinešdamas turėtas paslaptis. Greta šitu spėliojimu kai kuri spauda užsimena, kad išrinkimas naujo Jungtiniu Tautu Organizacijos sekretoriaus gali atsidurti panašiuose sunkumuose, kaip bandymas Korėjoje susitarti dėl taikos. JT gen. sekretoriu renkant, galioja veto teisė. Sovietai vetuos kiekvieną jiems nepriimtiną asmeni, o laisvojo pasaulio tautu atstovai greičiausiai nerodys noro nusilenkti Maskvos užmačioms. Tokiu būdu galimas Jungtinėse Tautose susidūrimas su nauja sunkiai išsprendžiama problema.

JUOZAS GRIŠMANAUSKAS

DĖDĖ GINA ŽVYRIU

Ištrauka iš knygos „TOLIMIEJI KVADRATAI“

DĖDĖS žemė buvo ant kalno. Geriau pasakius, tarp dvieju žvyriaus kalnu, ir mažai nuo tu kalnu tesiskyré. Kai vasaros užgiedrėdavo, tai visokia sėkla išdžiūdavo. Liūtims užėjus, visas vanduo latakais nuvarvėdavo pakalnėn, vėl viršuje nieko nepalikdamas.

Grikis ir bulvė buvo mūsu pagrindinis maistas, nes tik juos tegalėjome auginti. Bet ir grikiai kartais tokie smulkučiai išauga, kad vos vos juos sugraibai dalgio ašmenim, ne i juos, bet dažniau i žvirgždus atsimušdamas.

Pievos geros nebuvo. Ten, kur kalnas nuožulniau perėjo i kaimo pievas, buvo žalias lopelis, sakytum, geram šuniui peršokti. Todėl šieno savo niekad neturėjome. Bendrai mums su pašaru sunkumu buvo, turėjome pirktis jo, kaip ir maisto.

Juokaudamas dėdė, žiūrėdamas i mus visus, kai prie stalo susėsdavom valgyti, ir sako:

— Aštuonios burnos. Kaip vanagiukai. O žemės visioms vos i panagius teužtektu. Ką aš su jumis darysiu, kai jūs užaugsite?

— Kam žemė, o kam vanduo, — atsako dėdiené ir, ranka meiliai per plaukus braukdama, rodo ežero link, — va, kur mūsu duona.

Ir dėdė sako: — Teisybė, motin!

Augo visi žvalūs vaikai. Dėdė juoku netverdamas, kai ir pats mažiausias jo kulvirščiuodamas, pasilaisdavo kalnu karvės perkelti pakalnėn.

— Tai kur mano dešiné ranka! Mes jau greit žuvies su juo plauksim, A?, — džiaugiasi jis, mažąji dažnai glėbin paimdamas.

Visi ju berniukai buvo stamboko sudėjimo, kaip ir dėdė. Tik ju dukterys i dėdienę nusidavė. Dažnai jos, kaip vištelės, kvaksėdavo, tai jom tas, tai tas. Ypač jauniausioji, bėgdama pavirs kur, tai ir verkia, kol ją ant ranku paimsi ir raminti pradėsi — jai tik to ir reikia.

O ežeras gero šūvio nuotolyje prieš audrą ir mėlynavo giedroje. Mėgau aš ji. Gi vos metais už mane jaunesnis pusbrolis dreba iš džiaugsmo, kai pamato vandeni.

— Tas tai jau prigers kada, — ispėjančiai sakydavo kaimynai. Bet, dėkui Dievui, neprigėréme né vienas, o tik akėjome ežerą su savo tinklu skersai ir išilgai. Ir iš žuvies valgėme duoną.

Maniau, patapsiu žveju, ir su dėde galėsime gerus pinigus imti, kad būsiu pabaigęs pradžios mokyklą ir, kad visą laiką tik ežerui teskirsiu.

Karas sutrukdė visa. Iš žuvies nepavyko pragyventi: bolševikams atėjus, ežeras perėjo Žuvies Tresto žinion, ir žvejoti tegalima buvo su ju leidimu, pristatant jiems nustatytą žuvies normą. Pradžioje dar bandėm, bet véliau pamatėm, kad nieko neišeis. Plakies, plakies po ežerą, o išlipęs net pavalgyti užtenkamai neturi.

Vokiečiams atėjus, irgi tas pats. Taip ir išnešiojo mūsu gražius planus visi svetimi véjai.

— Matai, kaip tie véjai ištaršė mūsu tinklus, — liūdnai pasaké dėdė, kai tik pažvelgiame i ežero pusę.

Ir vis buvo susirūpinęs, iš kur užsidirbsime duonos, ką darysime, kaip išsiversime su tokia didele šeima. Visiems juk reikėjo pavalgyti ir apsirengti, jaunieji visi ėjo mokyklon, tai vėl vienam sąsiuvinio, kitam pieštuko, trečiam knygos. — Mamyte, téveli, duok! — O čia nėr iš ko.

Aš su pusbroliu pradėjau pas dėdę prie Sedos talkininkauti. Jis turėjo neblogą ūkį, o pats jau ne kažin kaip žvaliai strimpdavo paskui plūgą ir akėčias.

Net rūksta laukas, kai su spyruokliném, arkli pasikinkęs, aplekiu. Rudeni apariu jam rugienas, pavasariais bulves vagoju. Dėdė neblogai mokėjo, vienąsyk miltu, kitąsyk mėsgali koki, tai vėl šio to. Taip ir vertėmės.

Aš ilgesni laiką ten buvau ir pasilikęs, padėjau derliu nuimti, sutvarkyti. Tik jau véliau, kai frontas pradėjo artėti, susirinkome visi i namus.

— Dievegink, bijojo dėdiené, atsitiktu kokia nelaimė. Ar žūtumei kur. Geriau jau, kai visi kartu, — vis saké ji, ligi parvažiavau galutinai nuo Sedos.

VISIEMS TAS PATS

TAIGI, buvome iš dvieju hektaru ūkio, šeima gausi ir varginga, naujoji valdžia iš mūsu jau tikrai neturėjo ko paimti. Jei būtu lyginusi visus, tai mums tik tebūtu turėjusi pridėti, atseit, tik laiméti tegalėjome. Apie tokius kalbėdami, komunistiniai agitatoriai jiems roju čia žadėjo. Ir visas mūsu kaimas — beveik visi biedniokai. Turtingiausi, ir tie iki 15 ha tik teturėjo.

Ir vis taip, kaip pupom béré:

— Jūs nieko neturėjote, jūs vargote, jūs šviesios dienos per rūpesčius nematėte, jūs ir šiaip ir taip. Dabar, tai atėjo jums dienos, dabar jūsu valdžia, dabar jūsu viskas.

Tuo tarpu, kai degė frontas ir véliau, kai viskas praėjo, visi vienodai buvome vargę. Ir mus, mažažemius, ir „buožes“ vienodai varė keliu taisyti ar kitokiems darbams.

Vienodai kentėme su tais, kai „buožes“ ėmė nubuožinti, kai draské ju sodybas ir šeimas. Ir paskui vienodai visus ragino dėtis i kolchozus.

Uždėjo prievoles. Kaip dviem hektarams, jos nebuvo didelės, tiktai didėjo pagal ha skaičiu. Tuojau sumetėme, aptaréme, jog pajėgsime išsimokėti, nors ir savo šieno neturime, nors ir aviu nelaikome. Bet nupirksime iš kaimyno ir vilnu, o iš kito ir šieno vežimą, jei tik jis turės parduoti.

Dėdė, kuris anksčiau, rodos, né kalno pusėn nesukdavo, dabar pajuto žemės traukimą. Ir mums visiems tas žvyrius šimteriopai pabrango.

Ir mane iš Kartenos i namus tas žvyrius parvedė. Rūpi, pakeliui ir galvoju, rodos, kad kokia nelaimė ten nebūtu ištikusi.

Ką vežė, išvežė iš kaimo. Bet ir dėdės namuose ašaru buvo.

Dėdienę su mano jaunesniąja pusseserim radau viduje, kai pradariau duris. Ji tuojau ir ašarom apsipylė, pamačiusi mane taip netikėtai. Apkabinau ją ir raminu:

— Tai ko dabar čia verki? — sakau, — atvykau, o ne išvykstu. —

Klausinėju, kur dėdė, kur kiti namiškiai. Pasirodo, pas kaimynus išėjęs.

— Dabar čia tu bėdu tiek, vienam sunku ištverti, su žmonėmis nepasikalbėjus, — lyg pasiteisina dėdiené.

Dar nespėjau nusirengti, kai ji jau pradėjo rokuotis. Iš kaimo išvežė Endriekus, Jurkus, Jakštienę, Palšius ir Mockus. Ir pavieniu dar sugaudė.

— Ir su mumis negeriau, — sako ji.

Man net žadą užima.

— Nagi, dėdę net tris paras išlaiké suémę. Valgyt nedavė. Mušė. Liepė i kolchozą rašytis. Girdi, tokie biedniokai, ko jūs bijote? Kur jūs su tais dviem hektarais pasidėsite, kai visi i kolchozus sueis? Ir taip be galo, be krašto, lojo ir lojo.

Mums taip bekalbant ir dėdė paréjo.

— Jeigu jie geruoju, tai gal ir būčiau sutikęs Bet tik ne piktu, — sako jis, ranka vedžiodamas ore, lyg vis dar tebesiginčydamas su agitatoriais.

— Palaiké dabokléje parą, atveda i saugumą ir klausia: „Rašaisi, ar ne?“ Aš sakau: „Ne!“ Tik žybt i veidą saugumo valdininkas. Aš nusišluostau nosi ir vėl laukiu. Ir taip vis nuveda ir atveda. Aiškino, kad kolchoze bus geriau, kad tokia dabar tvarka, kad vistiek suvarys i kolchozus. Ir vis liepia pasirašyti pareiškimą. Man taip užkaito širdis. Ir sakau sau: pasiusk bekalbėdamas, vistiek savo ranka nesirašysiu.

— Rašaisi, ar ne? — šauké tieiai i ausi, o man jau kantrybė buvo išsekusi. Buvau pavargęs ir nusilpęs. Per paras nieko burnoje neturėjau.

— Atimsit, tai žinosiu, kad atėmėt. Pats nesirašysiu, — buvo mano paskutinis žodis, — pasakoja dėdė. Su juo buvo ir daugiau kaimynu. Paskui paleido, bet pranešė, kiek reikės mokėti už ūkį.

Ir čia tuojau pat skaitau tą rublu ir [illegible] sąrašą. Žemės mokestis 1.300 rubliu, 120 rb. draudimo už trobas, 54 rb. — už karvę ir 24 rb. už kiaulę, 300 litru pieno nuo karvės, po 70 kiaušiniu nuo vištos, 5 centneriai grūdu (avižu ir rugiu), 70 kg bulviu, 36 kg šieno ir 40 kg mėsos, iš kurios 18 kg karvienos, likusi kiauliena, nuo avies po 1 kg vilnos, nuo ėriuku po 700 gramu.

O viską reikėjo sumokėti iki rudens.

„PASKOLA“ VALSTYBEI

SUSIRŪPINAME. Brangus žvyrius, bet jau žinome, jog tai dėl namiškiu laisvės. Tarėmės, kaip ir iš kur padaryti tiek pinigu, kad galėtum viską supirkti, kaip galėtum tuos pinigus surinkti. Prie viso to dar nebuvo pridėta valstybiné paskola, kurios pavasariais reikėdavo pasirašyti vidutiniškai kiekvienam ūkininkui po 100 rubliu. O tai jau beveik trečdalis mano algos.

Ir tuo šimtu rubliu, kaip tik pirmiausia, tenka „nusikratyti“. Kitą dieną čia atvyksta iš miestelio agitatoriai, enkavedisto lydimi, aiškina, kad prieš gegužės pirmąją reikia valstybinę paskolą pasirašyti, reikia parodyti savo pilietini subrendimą, ir taip toliau. Vaikšto po kiemus. Kai pas mus igriūva, dėdė rašosi, o dėdiené sumoka mano duotus pinigus.

Džiaugiamės, kad jie išėjo, kad viena bėda jau nuslinko, bet kitur ir ašaru netrūko. Kaimynas buvo i miesteli su reikalais išėjęs, o namuose pasilikusi šeimininké nesirašė be vyro žinios.

— Rašykis šimtą rubliu! Mums vistiek, kas pasirašys: ar tavo vyras ar tu, — šaukia agitatorius.

O moteriškė nesirašo ir tiek. Ji aiškina savo, o agitatoriams rūpi tuojau pat sugrįžti i miesteli ir pasakyti, kiek jie pinigu atnešė. Reikia suvesti bendrą sumą ir rajonan pranešti. Dar gegužės pirmosios dieną išėjusiuose laikraščiuose bus parašyta, kokią sumą „darbo valstiečiai savanoriškai paskolino valstybei“.

— Rašykis greičiau, ir mums laiko netrukdyk, — jau geruoju kalbina moteriškę, o ši vis savo:

ANT. PAUKŠTYS

Gyvenimas Kolumbijoje

Kolumbija klimatiniu atžvilgiu galima paskirstyti i tris zonas: žemąją — tropikinę, vidutinę — kavos sriti ir aukštąją kviečiu-bulviu sriti.

TROPIKINĖ SRITIS

Ji prasideda nuo pat júros nulinio lygio ir eina iki 900 metru aukščio. Čia vidutiné metu temperatúra svyruoja tarp 28 ir 32°. Galima suminéti tris svarbiausius Kolombijos gyvenimo centrus — tai Baranquilla, Cartagena — du uostai prie Karibu júros, gi prie Pacifico — Buenaventuros uostas. Per šiuos uostus eina dideli Europos, Jungtiniu Amerikos Valstybiu ir P. Amerikos laivai, iveždami ar išvežd ami iš Kolombijos reikalingas industrines, komercines ar žemės úkio prekes. Šioj žemojoj zonoj gyvena daug vietiniu ir primityviu indénu, gi minimuose uostuose bei ju apylinkése taip pat daug ivežtu juoduku. Šiu sričiu gyventojai verčiasi žvejyba, bananu, kukurúzu, kakao auginimu. Tose srityse siaučia malarija ir kitos tropikinės ligos, nuo kuriu šie, dar visai primityvús gyventojai labai kenčia. Prie šios zonos tektu priskirti ir industrinius Bucaramangos ir Cucutos miestus, kurie yra arčiau Venecuelos sienos. Pažymétinas ir 400 m. aukštyje esąs Girardot kurortas, pro kuri teka didžiausioji Kolumbijos upé Magdalena. Magdalenos upé yra vienintelis didesnis vandens kelias ir susisiekimo priemoné, kuri naudojama vietiniams laivams už daug pigesnę kainą vežti krašto prekes ir plukdyti medžius i Baranquillos uostą, pro kuri ši upé iteka i Karibu júrą. Bendrai paémus, tropikinės zonos gyventojai yra daugumoje labai neturtingi, nors ten ir yra užsieniniu kompaniju eksploatuojamos aukso kasyklos. Mišku ose prie Venecuelos ir Brazilijos sienos dar yra tokiu laukiniu indénu, kurie svetimam ateiviui skalpus mauna.

VIDUTINIO AUKŠTUMO SRITIS

Ši sritis galétu būti paženklinta nuo 900 m. aukštumos ligi 2.000 metru. Jos didžiausi centrai yra vieno kilometro aukštyje esąs Cali miestas ir pusantro kilometro aukštumoje gulis Medellino miestas su 350.000 gyventoju. Cali miestas yra vadinamajam Cauca upés slényje, kuriame daugiausiai išsiplétojusi gyvulininkysté ir žemdirbysté. Čia, be vietiniu gyventoju, dar yra iš seniau atimigravusiu japonu ir kinu, kurie yra specialistai tabako ir pupeliu auginime. Vidutiné metu temperatúra yra 24°C. Po Magdalenos Caucos upé laikoma antraja didumo atžvilgiu Kolumbijoje, o jos slénis yra savo derlingumu panašus i Nylo Egipte. Kai patvinsta ši upé savo dumblais apneša plačias apylinkes ir tuo búdu gerokai atvésina ir atgaivina saulés ikaitintą žemę. Seniausias Kolumbijos imigrantas lietuvis yra Biržu úkininkaitis Kazimieras Jasénas, kuris prieš 25 metus iš Lietuvos emigravęs ir pervažiavęs bemaž visas P. Amerikos valstybes galop isikúré Cali mieste, kur isirengé populiaru barą, teikianti jam apie 2.000 kolumbiškų pesu gryno pelno i ménesi. Šalia to jis turi dar du namus, gi paskutiniais metais išsinuomavo 100 ha úki kartu su tremtiniu agr. dr. H. Balsevičiumi. Vieno jauna energija ir teoretinės žinios, antro sveikas úkininkaičio protas taip puikiai susiderino, kad ju traktoriais išverstose žemése šiandieną masiškai auga pupelés, pamidorai, kukurúzai. Po metu ju bendro darbo matomi puikús pelno rezultatai. Ju pavyzdys mums rodo, kaip du lietuviai — vienas senosios imigracijos atstovas, kitas naujosios — gali gražiai sugyventi, jei vienas ir kitas nerodo dideliu pretenziju ir moka suprasti kito galvoseną ir búdą.

Medellino mieste susikoncentravo didžiuma Kolumbijos lietuviu. Šios kolonijos ikúréjas ir vadovas yra kun. salezietis M. Tamošiúnas. Be jo ir kun. Dubinsko čia visi lietuviai yra atsikėlę po šio antrojo didžiojo karo, ir jau ne vienas tvirčiau atsistojo ant koju. Ypačiai gerai isitaisé inžinieriai, veterinoriai ir kiti technikiniu profesiju specialistai. Aukščiau Medellino, dvieju kilometru kalnu aukštumose keliolika lietuviu šeimu yra valdytojai kolumbiečiu didesniu úkiu, kuriuose jau pradeda augti vadinamos aukštosios zonos javai: bulvés, kviečiai, miežiai ir kiti européjiniai augalai. Tik šitoj zonoj ima augti ir obuoliai, kriaušės, slyvos bei vyšnios. Pastarieji vaisiai Kolumbijoj labai brangús, nes ju dėl klimato nepastovumo mažai teužauga. Idomus faktas yra tai, kad Kolumbijoje néra snieginés žiemos, o tik vadinamieji du lietu periodai metuose. Pirmasis búna balandžio-gegužės, antrasis rugsėjo, spalio, lapkričio ménesiuose. Soduose, pvz., geri prižiúrėtojai tais periodais turi patys nuskabinti nuo obelu ar kriaušiu lapus, nes pati gamta ne visada duoda savo augalams atsilsėti ir ryškiai nenubrėžia vasaros kaitros ar vadinamu lietu — čia laikomos žiemos — periodu. Man pačiam teko pastebėti, kad tos pačios obelies šakos išgyvena tuo pačiu metu keletą periodu: viena šaka turi pumpurėlius, antra jau žydi, trečia rodo rudens pažymius — su nuvytusiais lapais, o ketvirtoji, žiūrėk, jau po kumštini obuoli sumezgus.

AUKŠTOJI ZONA

Charakteringiausia šios zonos plotą tektu suminėti Sabana, t. y. aukštumą, kurioje isikúrus Kolumbijos sostiné Bogota. Bogota yra dvieju su puse kilometru aukštyje ir turi apie 600.000 gyventoju. Jei Medellinui pléstis trukdo aplinkiniai Andu kalnai, tai Bogotos miesto plétimasis kasdien vis auga, didėja ir po daugelio metu, manoma, kad visa aplinkiné Sabanos lyguma bus apgyvendinta Bogotos prieaugliu. Bogotos apylinkése puikiai dera lietuviškieji javai — kviečiai, miežiai, bulvés, kopústai, morkos, cibuliai. Apylinkiu ūkiuose žmonés be agricultúros verčiasi ir gyvuliu ūkiu, ypačiai veisliniu karviu importavimu ir auginimu. Čia gausios normandu ir holsteinu karviu bandos, tuo tarpu, kai šiltojoje zonoje dažniau užtinkame iš Afrikos importuotu cebú galviju, atspariu ivairioms tropikinėms ligoms ir tinkančiu mėsai.

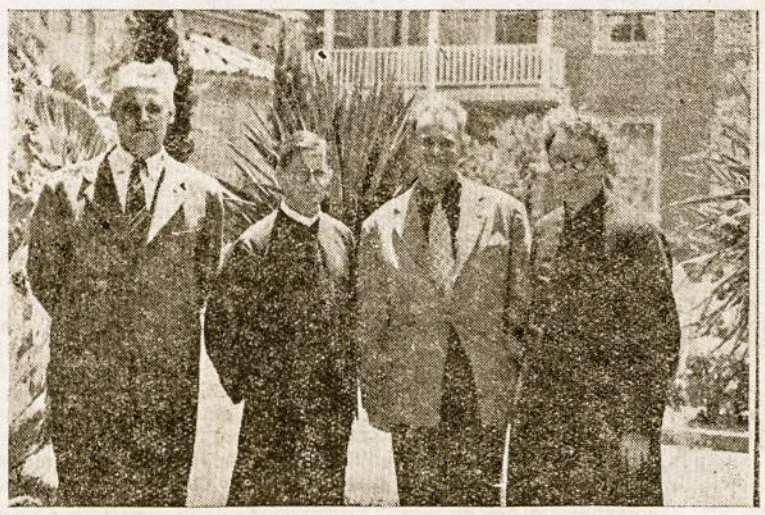

Svečias iš Kolumbijos Aušros Vartu par. Sode. Iš kairės i dešinę: „Laiko" bendr. agr. A. Šantaras, liet. par. kleb. kun. dr. P. Brazys, solistas A. Paukštys (šio str. autorius) ir red. kun. P. Garšva.

Lietuviu kolonijos Bogotoje ir jos apylinkése priskaitoma iki 300, panašiai kaip Medelline. Geriausiai čia isikūrę inžinieriai, statybininkai, ypačiai metalo skaičiuotojai. Iš ju, pvz., inž. Tylius per ketvertą metu sugebėjo pasistatyti sau nuosavą dvieju aukštu namą, kuris šiuo laiku turi vertės su sklypu apie 20.000 doleriu. Daugelis lietuviu yra isitaisę savo nuosavas mašinas, kuriomis važiuoja i tarnybas, gi savaitgaliui praleisti vyksta i šiltesnes Kolumbijos vietas. Čia gydytoju net patariama nuolat kaitalioti tai gyvenimą aukštumoje, tai vykimą i šiltas vietas dėl sveikatos sumetimu, kraujo apytakos ir pan.

Bogotos lietuviu kolonijos ikūrėjais tenka laikyti kun. salezieti N. Salduką ir p. Stasi Siruti, kuriu pastangomis buvo išrūpintos vizos lietuviams tremtiniams atvykti i Kolumbiją, o taip pat ir padėta susirasti geresnius darbus. Sunkiau čia yra pasisekę isikurti žemdirbiams ir žmonėms, neturintiems techniniu profesiju. Be to, pastariesiems ir atlyginimai yra kur kas žemesni. Reikia žinoti, kad Kolumbijoje yra savotiškos gyventoju klasės: turtuoliu, vidutiniu valdininku ir darbininku klasės. Darbininkas Kolumbijoje teuždirba nuo 3 ligi 6 pesu, kas lygu vienam ar dviem doleriams, su kuriais labai sunku verstis, ypačiai turint gausesnę šeimą. Valdininku uždarbiai yra dvigubai ar trigubai didesni, ir dauguma lietuviu yra pritapę prie šios kategorijos atlyginimu. Kas iš lietuviu pateko i darbininku kategoriją, neturėdamas techninės profesijos, tas nori atitaisyti savo imigracinę klaidą ir stengtis emigruoti i JAV-bes. Kai kam iš lietuviu taip pat prisieina susirgti viena kita tropikiné liga — malarija, kepenu ligomis ir pan. Tokie taip pat panašiai ima galvoti apie patekimą i šiaurės kraštus, kur rastu artimesni savo prigimimui klimatą. Bendrai paėmus, lietuviu šešiu šimtu kolonija Kolumbijoje yra drausminga ir susipratusi didžiosios lietuviu bendruomenės dalis, kuri, Lietuvai atgavus laisvę, yra pasiryžusi vėl grįžti i savo kraštą ir ten inešti prideramą duoklę Lietuvai.

Aukštojoj Kolumbijos srityje, kuriai kaip charakteringą plotą nurodžiau Sabanos aukštumą, viešpatauja nuolatiné vėsuma su 14—18 laipsniu C temperatúra. Tokiu aukštumu Kolumbijoje yra daug, bet straipsneliui pasirinkta Bogotos apylinké dėl to, kad čia susispietę pusė šiam krašte gyvenančiu lietuviu.

— Pareis vyras, jis pasirašys, jis gaspadorius, ne aš, aš tik vaikais rūpinuos.

Agitatorius jau ir grasinti ima. Ir baigėsi tuo, jog moteriškę įtempia i kiemą, pastaté po obelim ir sako:

— Nesirašai, tai čia ir sušaudom!

Moteriškė pasirašė. Po to net susirgo. Vaikai, irgi persigandę, atgulė.

Panašiu žiniu atėjo ir iš kitur. Jas girdėdami, dar labiau susirūpinome, iš kur čia mums tu pinigu išgalvoti.

Pusseseré ir pusbrolis per abu tegaudavo, kiek aš vienas, o reikėjo gi jiems ir pragyventi. Gi namuose per vargą bus galima tik bulves ir kiaušinius surinkti, visa kita reikia pirkti.

Vistiek nutariame, kiek išgalėdami, stengtis išsimokėti. Sakome, pasispausime visi, bet vis nuosavame kampelyje, ne kolchoze. Čia mes jaunieji nusprendžiame, nes seniai neturi iš kur pinigu pramanyti.

Pusseseré šiaip taip išsipraašo iš durpyno. Miestelyje pradeda siūti, kaip pagelbininké, valdiškoje siuvykloje. Geriau. Pusbrolis lieka durpyne. Aš rūpinuosi gauti kokią nors pelningesnę vietą.

Mane traukia i Klaipėdą. Pasakoju visiems apie žvejybą tenai, bet šie kratosi. Mat, tuojau po karo, kai jūrose buvo neišgaudytu minu, daug žveju nuo ju žūdavo. Tos žinios plačiai pasiekdavo žmones. Tai ir seniai dėl to bijojo ir mane leisti.

Bet aš nepasiduodu:

— Dabar jau ne tas laikas, minu daugiau nebėra, žvejai raižo jūrą skersai ir išilgai. Gerai pagauna, gerai uždirba, aš bematant uždirbsiu žvyrui išpirkti.

Vėliau jau nesipriešino, bet ir neragino. Pataré, geriau pereiti kur pardavėju i miesto ar manufaktūros krautuvę, kur žmonės neblogai pragyvena ir iš šalies dar, ši tą galima praktiškai sukombinuoti.

Bet man miestietiškas gyvenimas buvo jau atsirūgęs. Būčiau tiesiog pabėgęs, jei galėjęs. Ir taip iš namu nuvykstu i Telšius, pasitikrinu akis. Pasirodo, nieko néra, tik dėl nuovargio buvusios paraudonavusios. Gydytojas pataria daugiau miegoti. Ir sugrįžęs atgal, jau galvoju, kaip čia man atsipalaiduoti nuo to valsčiaus.

O čia pats darbas. Pavasaris. Sėjos darbai. Visas dienas užimtas, o Klaipėda mane, rodos, šaukia ir baigta. Užmigsiu, tai ir sapnuoju. Rodos, čia verčiu žuvis, kaip kelmus iš tinklo i laivą, paskui vaikštau pilnais rubliu kišeniais. Matau, musu žvyrius dobilais iki juostos linguoja pavėjui, kaip múro siena skirdamasis nuo kolchozinės žemės, kuri supa mus iš visu keturiu pusiu.

Ir taip tik sapne. Kai pabundi, apsidairai ir pamatai, jog esi savo kambaryje tarp keturiu sienu, ir savo darbe, pasidaro liūdna, ir prieš save nematai jokio šviesesnio taško. Ir vėl man tarp juodumu, tolumoje, horizonte mosuoja balto laivo buré ir kviečia.

IŠSKAITĖ HITITU RAŠTĄ

Ilgametis ir veiklus Londono lietuviu klebonas **kun. dr. Kazimieras A. Matulaitis MIC**, rašo „LAIKO" redaktoriui, kad šiuo metu daug dirba, norėdamas iskaityti senovės tautos hititu (jie gyveno Anatolijoje — Mažojoje Azijoje ir turėjo savo imperiją 2300-717 m. prieš Kristu) vaizdarašti, kuris iki šiol, kaip liudija prof. O. R. Gurney išleistoje 1952 m. nygoje „Te Hittites", nėra perskaitytas, nors tam darbui daug laiko pašventė garsús asirologai profesoriai. „Tu profesoriu darbus peržiūrėjęs (Hrozny, Gelb, Bosert, Forrer), rašo kun. Matulaitis, susidariau hititu vaizdarašėio skiemenu „raidyną" ir nustebau, suradęs tuose irašuose labai artimą lietuviu kalbai raštą. Atrodo, kad mūsu giminės, vadinami hititai, paliko didelę akmenyse vaizduotą literatūrą iš XII-VIII šimtmečio prieš Kristaus gimimą. Štai pavyzdys:

ASMU VAKE ARAEIR ARAS SUNAS DIE BALTA NAMUKE ASRITAI BUMUVATAS VEITA AZARINA ABUMATA SEDIEU KARTAMATA GALAAN NU META MEAS DIENUTAARIBUA MESTAAS EIVA NAIVEI MAJA VEI MATEJA.

Iraša suprantu šiaip: Esu vaikas Arairas Aro sūnus dė(jau) baltą namuką (šventovę) Asridai. Bumavato vieton Ažarynu Abumatą istačiau. Kartamatą Galaadan (padėjau). Šiuo metu mano diena (valdžia) (iki) ribu miesto Eiva (žygūnas) mirčiai nameli (kapus) padaré". (Plg. D. G. Hogarth, Carchemish, Part I, Plate 6).

Tikrai bus labai idomu, kai ilgus amžius neiskaitomame rašte užsėptus istorijos turtus paskelbs viešumai ir kai pasirodys, kad mūsu protėviai jau senovėje turėjo aukštą kultūrą ir stipria imperiją.

Kun. K. A Matulaitis pereitais metais atšventė savo kunigystės 35 metu sukakti, kurią Londono lietuviai atžymėjo viešu minėjimu ir jubiliato pagerbimu. Dabar, be mokslinio darbo prie hititu vaizdarašėio, rūpinasi arkiv. J. Matulevičiaus užrašu išleidimu.

JUOKAI

Išlaisvintas Černovas

Viena Sov. Rusijos firma pasiunté savo keliaujanti agentą Černovą i satelitinius kraštus. Išsiusdamas agentą, direktorius paprašė, kad tasai dažnai paraašytu, kur jis esąs. Černovas pažadėjo.

Pirmas pašto atvirlaiškis atėjo iš Bukarešto:

— Nuoširdžiausi išlaisvintos Rumunijos sveikinimai! — Černovas.

Po to netrukus firmą pasieké antras atvirlaiškis iš Budapešto.

— Nuoširdžiausi išlaisvintos Vengrijos sveikinimai! — Černovas.

Po to vėl iš Pragos:

— Nuoširdžiausi išlaisvintos Čekoslovakijos sveikinimai — Černovas.

Toliau kažkas atsitiko. Per aštuonias savaites firma nesulauké iš Černovo jokios žinios. Pagaliau laiškanešys atnešė iliustruotą New Yorko dangoraižiais atvirlaiški. Kitoj puišėj buvo paraašyta:

— Nuoširdžiausi išlaisvinto Černovo sveikinimai!

Irodymas

Kažkur Airijoj ivyko futbolo rungtynės tarp kataliku ir protestantu. Žiūrovu tarpe buvo vienas anglas, kuris su entuziazmu plojo ir katalikams, ir protestantams. Galop, kantrybės netekęs, šalia anglo sėdis airis tvojo kumštimi anglui i pečius šaukdamas:

— Dėl Dievo žmogau! Argi tu neturi savo sieloj jokios religijos!?

Néra seniu

Neseniai i Paryžiu atvyko jauna sovietu pianisté. Jos tikslas buvo susipažinti su prancūzu muzika.

Buvo gražus šiltas ruduo. Bulvaro suoluose sėdėjo senuté, o Senos upės pakrantėje pražilę pensininkai meškeriojo.

— Mane labiausiai domina, — pastebėjo pianisté, — kiek daug pas jus senuku. Kaip malonu juos stebėti.

— O pas jus senu žmoniu néra? — paklausė palydovę prancūzė.

— Ne, néra.

— Tai kur jie dingo?

— Numiré...

Gera moteris

Sveikinu, kunige! Pasakėte puiku pamokslą. Ką tik jūs pasakėte, tai vis kaip išskaityta iš kurios mano kaimynės elgesio!

MONTEVIDEO

* **Pereitais metais** lapkričio 22 d. U.L.K. Draugijos patalpose buvo idomus pačiu jaunuju iniciatyva surengtas vakaras. Šešiolikmetis jaunuolis Linas Dorelis paruošė du scenos dalykėlius — „Drąsuoliai" ir „Du kaimiečiai pas fotografą", — kurie abu publikai labai patiko ir prijuokino iki ašaru. Po to mokyt. Stanevičienės šokėju grupė pašoko „Lenciūgėli" ir kitu tautiniu šokiu, o pabaigai K. Vilkas ir A. Brazys davė nuotaikingą dialogą „Vis tie nuotykiai". Publika tikrai maloniai praleido laiką ir vis saké „daugiau tokiu parengimu". Be to, Ur. L. Kat. choras, diriguojamas p. A. Gabaliauskienės, sudainavo keleta liaudies daineliu. Parengimas baigėsi jaunimo pasilinksminimu.

* **Urugvajaus Liet. Kat. Choras** pereitu metu gruodžio 21 d. turėjo savo antrą ekskursiją i gražu Urugvajaus miestą ir jo apylinkes Santa Lucia. Ekskursiją organizavo choro vadové A. Gabaliauskiené ir kun. J. Giedrys. Nuvykus i Santa Lucia buvo visiems pamaldos, kurias atlaiké kun. J. Giedrys, o po to choristu ir kitu ekskursantu bendri pietūs. Po pietu buvo išklausytas U. Liet. Kat. radio pusvalandis ir per garsiakalbi buvo pasakyta juokingu anekdotu, kuriuos pasaké kun. J. Bružikas SJ, kun. J. Giedrys SJ ir A. Brazys. Visus labai nudžiugino, kai atvyko visu mylimas ir gerbiamas kun. Vl. Mikalauskas SJ, kuris papildė jaukią dienos nuotaiką, papasakodamas savo ispūdžius iš Argentinos.

* **Bažnyčios Statymo Komiteto** Pirmininko St. Tamošiūno jaunesnysis sūnus Stasys, važiuodamas motociklu, susidūré su sunkvežimiu ir sunkiai susižeidė. Buvo paguldytas Maciel ligoninėje, kur ji nuoširdžiai prižiūri jo vyresnysis brolis dr. Pranas ir kiti gydytojai. Bažnyčios Komitetas ir jo artimieji linki greitai pasveikti.

KEIČIAMAS URUGVAJAUS LIETUVIU RADIJO PROGRAMOS LAIKAS

Nuo pirmojo sausio sekmadienio lietuviu kataliku radijo programa bus ne 1 val. ir 30 min., kaip iki šiol, bet sekmadieniais lygiai 8 valandą ryto. Tikimės, kad šis ne labai patogus laikas bus tik laikinas dalykas ir gal jau kitą ménesi viską galėsime geriau sutvarkyti.

KORDOBA

NUKENTĖJO NUO LEDU

Sausio 5 d. Rumipal, netoli Kordobos, apylinkėje iškrito nepaprastai dideliu ledu, kurie padaré daug nuostoliu tos apylinkės gyventojams. Ledai padaré nuostoliu p. už 1500 pesu, daugeliui sudaužė p. Matulaičiams už 500, p. Palšiui stogus, o p. K. Stankūno sudaužė visą sandėlio stogą.

PADĖKA

Ponams V. ir M. Bendinskams, Dr. J. Kuncaičiui su šeima, Dr. A. Zotovui su Ponia ir visiems kitiems už visokeriopą pagalbą mūsu buvimo Kordoboje metu nuoširdžiai dėkojame Vl. Macaitis su šeima.

* **V. Bendinskiené** neseniai gavo liūdną žinią iš Lietuvos, kad ten yra miręs jos brolis P. Vaitaitis.

MAR DEL PLATA

LIETUVIŠKAS PENSIONAS

Nemaža lietuviu kasmet važinėja pavasaroti i Mar del Platos pajūri. Bet gaila, kad čia šiuo metu téra tik vienas lietuviškas pensionas, kuriame galėtu lietuviai apsistoti. Tai A. Laurinavičiaus pensionas, kuris turi visus patogumus. Jo adresas: 9 de Julio 3535, tel. 2-8661. Galima iš anksto užsisakyti vietą, nes visiems jaukiau pas savuosius.

* **Kun. A. Perkumas**, salezietis, ilgai dirbęs misiju darbą Kinijoje ir iš ten komunistu ištremtas, neseniai atvyko i Venecuelą darbuotis lietuviu tarpe. Jo atvykimo proga vietinis dienraštis „La Religión" isidėjo nuotrauką iš šio misijonieriaus sutikimo Venecueloje ir isidėjo su juo pasikalbėjimą. Pasikalbėjime pasakojama tragiška Kinijos padėtis po komunistiniu jungu.

* **Kun. Pranas Juškaitis**, lietuviu klebonas Cambridge, Mass., gruodžio mėn. turėjo pavojingą širdies ataką. Gydosi namuose.

* **Argentinoje** ivykusiose automobiliu tarptautinėse rungtynėse sausio 18 d. laimėjo italas Ascari.

DIDŽIOSIOS DIENOS MONTEVIDEO MIESTE

Rašo mūsų bendrada rbis iš Urugvajaus

LIETUVIŠKOS KALĖDOS IR KŪČIOS URUGVAJUJE

Visiems Urugvajaus lietuviams buvo išdalinta ar išsiuntinėta paštu pagal lietuvišką paproti Kūčių plotkelės. Daugelis džiaugiasi, kad taip galėjo po dvidešimt metu vėl lietuviškai švęsti Kūčias. Nemaža grupė šeimu sumané suruošti bendras broliškas Kūčias. Šauniosios šeimininkės pačios sutaré ir pasidalinusios tarp savęs prigamino puikiausiu Kūčių valgiu visai taip, kaip būdavo Lietuvoje. Tikra garbė lietuvėms šeimininkėms, kad neužmišta gražiuju lietuvišku papročiu ir švenčia lietuviškai didžiąsias šventes.

Suvalgius Kūčias, i Seseliu Vienuoliu Santa Clara kolegiją prisirinko jau didelis būrys lietuviu ir pasidžiaugé gražiu filmu, kuris baigési Schuberto sukurta Dievo Motinos garbei melodija — Ave Maria. Po to visi tik perėjo i tos pačios kolegijos kiemą, kur jau buvo susirinkusi dar didesné lietuviu minia ir lauké prasidedant Berneliu Mišiu. Šias iškilmingas Šventas Mišias po žvaigždėtu dangumi laiké T. Jonas Bružikas. Virš altoriaus baltose gėlėse skendo gražiu iliuminuotu žvaigždžiu vainiko apsupta Nekaltoji Fatimos Mergelė pagimdžiusi pasauliui žmoniu Išganytoją. Kalėdini pamokslą pasaké T. Vladas Mikalauskas. Daugybė lietuviu priémė i savo širdis ką tik gimusi Kūdikėli Jėzu šventoje Komunijoje. Nemažai lietuviu prisirinko dar ir i dienos metu 10 valandą laikomas pamaldas. Kalėdu dieną buvo taip pat speciali kalėdiné radijo programa.

ATĖJO KALĖDU SENELIS

Kalėdu dienos pavakary buvo suruošta Kultūros Draugijos patalpose šauni Kalėdinės Eglutės programa. Makyt. Stanevičienės paruošti vaikučiai tikrai gražiai pasirodé. Trys jau žinomi artistai: R. Vidžius, Pr. Baliukonis ir Alb. Markevičius suvaidino linksmą komediją, o paskui visas pulkas berniuku ir mergaičiu pašoko ivairiausiu plastiniu ir tautiniu šokiu. Visus stebino savo dideliu talentu dainuoti ir šokti mažiukas Debesiu Poviliukas. Gražì porelė: Alfredas Stanevičius ir Ilda Lengvenyté puikiai pašoko „Vengerką". Visiems nepaprastai patiko snieguoliu šokis, kuri šoko: Marinez Petruškevičiūté, Ilda Lengvenyté, Vilma Geležauskaité, Kristina Klimaité ir Biruté Karaziejuté. Ispūdingas buvo taip pat tautiniais rūbais apsirengusiu mergaičiu tautinis šokis Blezdingėlė, šoko: Kristina Klimaité, Vilma Geležauskaité, Ilda ir Nelė Lengvenytės, Biruté Karaziejuté, Jané Rakauskaité, Gené Švobaité, Jané Vėtaité ir Nijolė Stanevičiūté. Keletą religiniu giesmiu ir kitu gražiu dalykėliu puikiai pagrojo Vytas Vajauskiukas.

Visai nestebėtina, kad po programos pasirodęs Kalėdu senelis visus artistus ir kitus vaikučius gausiai apdovanojo saldžiais ir net pažadėjo visiems bendrą didelę dovaną — gražią ekskursiją, kurią žada surengti Kultūros Draugija.

ISTORINĖ URUGVAJAUS LIETUVIU DIENA

Gruodžio 28 diena čia vadinama melagiu diena ir visi stengiasi ką nors pameluoti, taip kaip Lietuvoje balandžio 1 d. Bet kai per Urugvajaus Lietuviu kataliku pamaldas, radijo programoje ir vėliau per dvi išgtisas valandas iš garsiakalbio Cerro gatvėse visi buvo kviečiami i nepaprastas iškilmes ant lietuviu sklypo, tai nebuvo melas. Tai greit irodė susirinkusi gausi, apie pusę tūkstančio, žmoniu minia ant neseniai nupirktos ir gražiai aptvertos bei puikiu Lietuvišku Kryžiumi papuoštos lietuviu žemės. Vidury lauko stovėjo gėlėmis, kilimais ir tautinėmis vėliavomis išpuošta tribūna, o ant aukštu stulpu ir retežiu kabojo didelis kertinis būsimos lietuviu bažnyčios akmuo. Urugvajaus lietuviai ir ju bičiuliai rinkosi i to akmens šventinimo ir padėjimo iškilmes. Taip pradėjo virsti realybe sena Urugvajaus lietuviu svajoné — turėti savo bažnytėlę, panašiai, kaip kituose pasaulio kraštuose.

DIDYSIS URUGVAJAUS LIETUVIU DRAUGAS

Kaip buvo sutarta punktualiai 6 valandą ant lietuviu žemės pasirodė Jo Ekscelencija Montevideo Arkivyskupas Mons. Antonio Maria Barbieri. Kaip jau daugelis kitu lietuvišku iškilmiu Urugvajuje, taip ir šios istorinės iškilmės negalėjo apsieiti be didžiojo lietuviu bičiulio Urugvajaus Kataliku bažnyčios vyriausiojo ganytojo. Atlikęs visas gražias ir ilgas kertinio akmens šventinimo iškilmes Jo Ekscelencija Arkivyskupas aiškiai pabrėžė, kad jis nori būti ne tik lietuviu draugu, bet ir broliu ir net tėvu. Visi lietuviai jam už tai, žinoma, linksmai ir nuoširdžiai paplojo. Iškilmiu proga kalbėjo taip pat Urugvajaus lietuviu kapelionai: T. J. Bružikas ir T. V. Mikalauskas bei ju vietinis vyresnysis T. F. Krebs. Turiningas prakalbas pasaké J. E. Lietuvos Ministeris Dr. K. Graužinis, Lietuviu Bažnytinio Komiteto narys Viktoras Cieslinskas ir trumpą entuziastišką žodi taré Kultūros Draugijos vardu Julius Jazauskas.

lėlis to akmens, ant kurio Šiluvoje pasirodė Dievo Motina Marija. Taip mūsu tėvu ir protėviu prakaitu bei ašaromis aplaistyta ir mūsu broliu ir seseru kankiniu krauju permirkusi šventoji Lietuvos žemelė susimaišė su nauja mussvetingai priglaudusia Urugvajaus žeme. Taip kiekvienam, kuris tik ateis ant to lietuviško sklypo pasimelsti, pasportuoti ar pasilinksminti, savaime prisimins ir senoji mūsu Tėvynė Lietuva, kurios dalis amžiams bus imūryta lietuviškos bažnytėlės sienoje.

IDOMU PAMATYTI SAVE FILMOJE

Po didžiuju iškilmiu lietuviai, palydėję garbinguosius svečius, susirinko i Kultūros Draugijos namus linksmam šeimyniniam pobūviui. Salė sausai prisikimšo žmoniu ir visi nekantriai lauké, kada bus rodoma pačiu lietuviu padaryta filma iš Misiju užbaigos, Dievo Motinos iš Fatimos kelionės i Cerro ir Lietuviškojo Kryžiaus bei sklypo šventinimo iškilmiu. Gaila, pradžioje sugedo filmu aparatas ir teko šauktis su savo aparatu i pagalbą Seseles vienuoles iš S. Clara kolegijos. Tuo tarpu su dideliu visu pasitenkinimu kalėdinius programos numerius pakartojo jaunieji Mokytojos Stanevičienės išmokyti šokėjai — artistai. Prie ju dar prisidėjo keli muzikantai: Teresita Drobniewski ir Rožė Sėsnulevičiūté paskambino pianu, o Vytas Vajauskiukas pagrojo akordeonu keletą gražiu dalykėliu. Pagaliau pasirodė ir lietuviškoji Montevideo filma, kurią nutrauké Povilas Gabaliauskas. Visi su didžiausiu susidomėjimu seké procesiją su Dievo Motinos statula ir Kryžiaus šventinimą. Labai visi apsidžiaugdavo pamatę save ar savo artimuosius gerai pavykusioje filmoje.

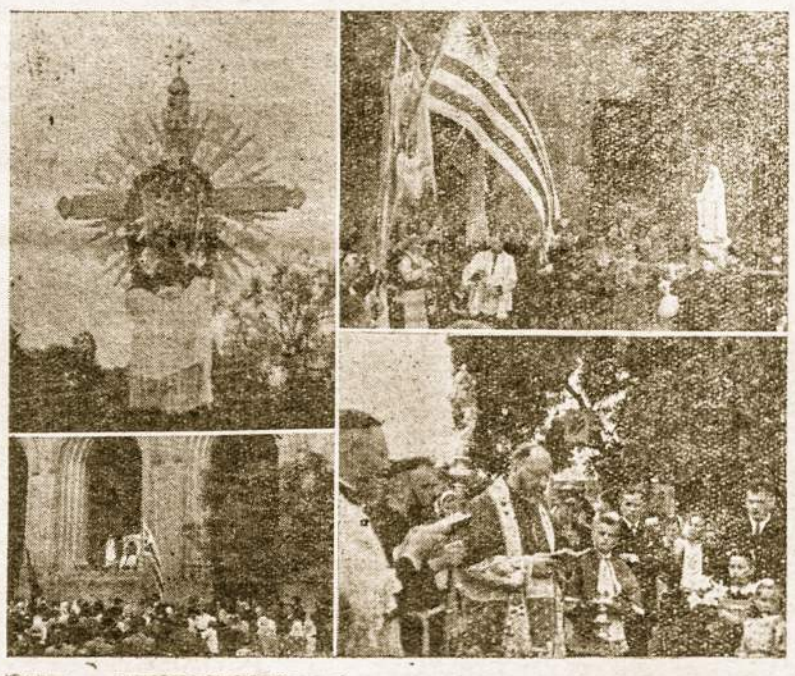

Vaizdai iš Montevideo. 1. T. Bružikas šiu metu Misiju pabaigoje užkabina mažuti Misiju Kryžiu ant naujai pastatyto lietuviško Kryžiaus Urugvajaus lietuviu žemėje. 2. Dievo Motina iš Fatimos atvyksta i Cerro, kur turės globoti U. Lietuviu būsimą bažnyčią ir lietuvius. 3. T. Giedrys sako pamokslą Dievo Motinos sutikime. 4. J. E. Montevideo Arkivyskupas šventina U. lietuviu kryžiu ir žemę

LINKSMOJI IŠKILMIU DALIS

Po gražios programis ir lietuviškos filmos prasidėjo linksmi šokiai, kuriu metu visi turėjo progos skaniai užkąsti prie gabiuju šeimininkiu gražiai paruošto stalo ir užsigerti alučio prie vikriai ir uoliai aptarnaujamo bufeto. Visur vyravo linksma ir maloni nuotaika ir visi liko patenkinti visais dienos ivykiais. Per šokius buvo taip pat išrifuota ponios Šivickienės padovanota ranku darbo gražì staldengtėlė ir daugelis kitu suaukotu dalykėliu.

NUOŠIRDI PADĖKA

Urugvajaus Lietuviu Bažnytinis Komitetas, Kapelionai ir visi lietuviai jaučia ir reiškia nuoširdžią padėką uoliesiems šios didelės šventės darbuotojams. Užimtu per daug vietos visus išvardinti, o kiti net patys labiau nori pasilikti nežinomi, nes dirbo labiausiai dėl Dievo. Suminėsime tik keletą, kurie ypatingai tos viešos padėkos yra verti: nuolatinis lietuviškojo radijo kalbėtojas Juozas Vaštakis ir čia ypatingai pasidarbavo skelbdamas ir kviesdamas svečius per radiją, išgtisas dvi valandas per garsiakalbi Cerroje ir Casabó, pagaliau paskelbdamas per mikrofoną visą iškilmiu tvarką. Savaime aišku, kad daug darbavosi visi bažnytinio komiteto nariai, suminėsime dar tik keletą nariu ir nenariu, kurie ypatingai uoliai triūsė parengimo metu Kultūros Draugijos namuose. Labai uolios darbininkės pasirodė ponios ruošusios užkandžius: Broné Klimienė, Broné Grigienė, Olimpia Vener, Uršulė Godienė, Domicelė Nevenskienė, joms aptarnauti valgytojus padėjo Uršulė Vaitelienė, Veronika Vildžiuvienė su keliom kitom, valgomu produktu aukojo Ona Satygienė ir daugelis kitu valgiais ar pinigais. Labai daug prie organizacinio darbo ir programos prisidėjo Povilas Gabaliauskas su savo motina Adele Gabaliauskiene. Puikiai paruošė salę ir šiaip daug dirbo Vaclovas Stanevičius su žmona. Tikrai smarkiai teko pasidarbuoti prie bufeto Feliksui Grigui, Petrui Derinčiui ir Jonui Šėsnulevičiui. Alfonsas Klimas ir ši kartą pasirodė, kaip gabus ir ištikimas bilietėliu bufetui pardavėjas. Sunki pareiga teko Juozui Valeikai, kuriam kiek padėjo ir Petras Kerpiškis, tai saugojant duris, kad neprilistu nepraštytu ir nemaloniu svečiu - nelietuviu. Daug pabėgioti tvarkos ir kitokiais reikalais teko Klemensui Vidžiui. Jadzė Vidžiūté, Alba Grigaité, Alda Kaminskaité ir kitos jaunos mergaités pasidarbavo rifo pardavinėjime, U. Vaitelienė ir Kairienė auku užkandžiams rinkime ir daugelis kitu visokiais kitais darbais. Visiems, visiems suminėtiems ir nesuminėtiems tikrai nuoširdi padėka visuomenės, komiteto ir kapelionu vardu. Vakaras davė gražaus pelno, kuris bus sunaudotas lietuviškos bažnytėlės statybai, todėl verti padėkos ir visi, kurie tą pelną sukelti padėjo.

URUGVAJAUS ŽEMĖ SUSIMAIŠO SU LIETUVOS ŽEME

I kertini būsimos bažnyčios akmeni buvo imūrytas meniškai išpuoštas iškilmės aktas, ant kurio pasirašė žymiausios asmenybės ir didelė dalis geradariu. Kartu su tuo pergamentu buvo idėtas i akmeni lietuvišku, argentinišku urugvajišku ir Jungtiniu Šiaurės Amerikos valstybiu pinigu, tuo pabrėžiant, kad iš visu tu kraštu ir dar daugelio kitu lietuviu atėjo pagalba Urugvajaus lietuviams ju dideliam pradėtam darbe. Ispūdingiausia buvo tai, kad kartu i kertini akmeni buvo imūryta sauja lietuviškos žemės, atvežtos iš net septyniu Lietuvos vietu, ir taip pat gabaloms iš S. Clara kolegijos.

VLADAS VESELAUSKAS

IDOMI STATISTIKA

Juozas Daugėla savo knygoje „Lietuviai Brazilijoje", kuri yra išleista 1933 metais Kaune, remdamasis Lietuvos Vidaus Reikalu Ministerijos duomenimis, patiekia idomią statistiką apie lietuviu emigraciją i svetimus kraštus. Mes dažnai, rašinėdami laikraščiams, spėliojame apie galimus lietuviu emigrantu skaičius viename ar kitame krašte. Šie daviniai, reikia tikėtis, yra tiksliūs. Autorius net nurodo kiek emigravo moteru ir kiek vyru, tik vienas dalykas yra labai apgailestautinas, kad autorius nenurodo Lietuvos žydu skaičiaus. Žydai yra prijungti prie bendro lietuviu skaičiaus. Remiantis Juozo Daugėlos „Lietuviai Brazilijoje" knygos daviniais lietuviu emigracija yra šitokia:

	Argentina	Brazilija	Urugvajus
1923 m.	112	33	33
1924 m.	499	24	141
1925 m.	689	22	85
1926 m.	1353	5669	229
1927 m.	1995	11.702	571
1928 m.	2151	1199	706
1929 m.	6095	4536	1394
1930 m.	2280	836	763
1931 m.	189	41	206
1932 m.	74	66	73
Iš viso	15.437	24.128	4.201

Pasirodo, kad mes labai klydome kalbėdami, apie šiu kraštu lietuviu skaičiu. Buvome linkę galvoti, kad i Argentiną atvažiavo 40.000 lietuviu, i Brazilija taip pat 40.000 ir i Urugvaju 10.000 lietuviu. Tuo tarpu i šiuos tris kraštus per dešimt metu t. y. nuo 1923 metu ligi 1933 metu atvažiavo iš viso tik 43.766 lietuviai. Ju tarpe bus ir nemažas Lietuvos žydu skaičius. Vėlesné lietuviu emigracija i šias Pietu Amerikos valstybes buvo labai nežymi. Taip pat yra idomi lietuviu emigracijos statistika ir i kitas valstybes:

	JAV-bės	Kanada	Kuba
1923 m.	1845	112	250
1924 m.	861	195	232
1925 m.	778	112	51
1926 m.	1090	969	46
1927 m.	1429	1040	110
1928 m.	751	2165	—
1929 m.	967	1335	—
1930 m.	683	869	—
1931 m.	320	83	—
1932 m.	151	80	—
Iš viso	8.875	6.960	689

Taip pat buvo galvojama, kad Kanadoje esama 12—14 túkst. lietuviu. Kubos lietuviu skaičius yra mažas, bet užtektinai didelis, kad apie juos nieko nežinotume. Jokios žinutės apie Kubos lietuvius mūsu laikraščiuose neužtinkame. O vis tik Pasaulio Lietuviu Bendruomenė neturėtu Kubos lietuviu užmiršti, ir kuria nors forma itraukti i savo šeimos glėbi.

Taip pat dar viena dėmesio verta statistika:

	Meksika	P.Afrika	Palest.
1923 m.	220	86	—
1924 m.	150	468	476
1925 m.	91	72	377
1926 m.	93	106	202
1927 m.	106	409	56
1928 m.	—	970	39
1929 m.	—	1238	146
1930 m.	—	791	85
1931 m.	—	460	118
1932 m.	—	291	194
Iš viso	660	4.891	1.693

Kurios rūšies emigrantai keliavo i Meksiką, neturime jokiu žiniu, tuo tarpu i Pietu Afriką ir Palestiną važiavo beveik išimtinai vieni žydai. Lietuviškoje spaudoje apie Meksikos lietuvius nieko nerandame.

MIRĖ MIN. I. SAVICKIS

Pereitu metu gruodžio 25 d. netikėtai miré buvęs Lietuvos ministeris ir igaliotas pasiuntinys Jurgis Savickas. Palaidotas gruodžio 27 d. Roqueburne kapinėse, Pietu Prancūzijoje. VLIKui ir Vykd. Tarybai atstovavo A. Liutkus, buv. Lietuvos Užs. Reikalu Ministerijos darbuotojas, kuris VLIKo ir VT vardu ant jo kapo uždėjo vainiką. Velionies mirti ir nuopelnus lietuviu tautai gražiai atžymėjo radijai ir lietuviu spauda. Velionis J. Savickis buvo ne tik diplomatas, bet taip pat ir žinomas lietuviu rašytojas.

SKAUTAMS

Nuo šio numerio vėl isivedamas skautu skyrelis, kuriame patys skautai duos ivairiu žiniu ir idomiu pasiskaitymu iš skautiško gyvenimo. Skautu skyrius bus dedamas kiekvieno ménesio antrojoj pusėj.

RED.

* Neseniai lankési Kettering'e lordas Baden-Powel, mirusio skautu isteigėjo sūnus. Jam suruoštam priėmime buvo pakviesti dalyvauti ir lietuviai skautai. Ta proga lietuviu skautu vardu jam buvo iteiktas adresas. Atsidėkodamas lordas B. P. savo kalboje prisiminė 1933 m. sąskridi Lietuvoje, kuriame ir jis pats dalyvavo. Jis išreiškė vilti, jog dar kartą tikis aplankyti šią gražią šali, kurioje taip gražiai bujojo skautybė. Iš pasikalbėjimo su lordu B. P. paaiškėjo, kad Londone, skautu štabo muziejuje, tarp kitu dovanu bei ordinu yra ir gintarinis obeliskas bei Gedimino Ordenas, kuriuos buvo gavęs senasis lordas B. Powel, būdamas Palangoje 1933 m.

* Graiku vyr. skautininkas D. Alexatis iteiké JAV prezidentui H. Trumanui Sidabrinio Fenikso ordeną — aukščiausią Graikijos skautu atžyméjimo ženklą. Buvęs JAV prezidentas yra Boys Scouts of America garbės pirmininkas, o šiais metais tos pareigos atiteks D. D. Eisenhoweriui.

* Jau yra prasidėjęs „Skautu Aido" platinimo konkursas, kurio taisyklės yra paskelbtos „Sk. A." Nr. 10. Vyriausias skautininkas ragina visus skautu vienetus jame dalyvauti. Kiekvienas skautas-té privalo prenumeruoti savo žurnalą.

* Virš 15.000 ivairiu tautu skautu dalyvavo Pan-Pacifico Jamboree (sąskrydy), kuris buvo nuo 1952 m. gruodžio 30 d. iki 1953 m. sausio 9 d. Australijoje, apie 20 myliu nuo Sidney, prie Gregstanes. Ta proga Australijos paštas išleido 3½ penso pašto ženklą, kuriame yra skauto atvaizdas eukaliptu fone ir irašas: „Pan-Pacifico Scout Jamboree 1952 — 1953". Ženklas yra rausvai rudos spalvos.

REIKŠMINGAS RUSU EMIGRANTU PASISAKYMAS

Münchene leidžiamas rusu emigrantu laikraštis „Ruskaja Ideja", krikščioniškos visuomenės minties organas, isidėjo būdingą A. Michailovskio straipsni, pavadintą „Mes ir pabaltiečiai". Michailovskis yra vienas iš žymiausiu Melgunovo grupės veikėju. Melgunovas yra Münchene sudarytos antibolševikinės kovos koordinacinio centro pirmininkas. Minimame pasisakyme rašoma:

Šios dienos idėjos gali rytdieną pavirsti politine realybe. Délto néra nieko nuostabu, kad triju „mažu" Baltijos kraštu — estu, latviu ir lietuviu emigrantu — sluogsniai be galo jautriai reaguoja i viską, kas rusu emigrantu spaudos puslapiuose rašoma apie Pabaltijo ateiti. Kaip vienas labai protingas ir kultūringas estas pažyméjo, Pabaltijo tautu nuolatiné padėtis — „kiškelio", drebančio iš baimės nuo tiesioginės kaimynystės su tuo „milžinu drambliu"; ar tas dramblys bus raudonas, ar baltas, vis tiek „kiškeliui" gresia pavojus būti sutrintam — „kad ir atsitiktinai".

Už raudoną „drambli" aš, žinoma, atsakyti negaliu: jis tikrai priklauso prie tu padaru, kurie „visus spaudžia". Bet apie neraudoną, arba bent kiek tuo vardu suprantama Rusija, ši tą galima ir reikia pasakyti, kad tai, kas liečia Pabaltijo tautas, rusu emigrantu politiné mintis yra visiškai vienoda. Plačiu plačiausioms rusu emigracijos masėms Estija, Lietuva ir Latvija — yra nepriklausomos ir suvereninės valstybės, dabartiniu metu pavergtos komunistu. Sovietu iscenizuotas „plebiscitas" apie „savanorišką" isijungimą i SSSR yra grubi falsifikacija laisvo apsisprendimo, kuris neturi jokios juridinės reikšmės. Estija, Latvija ir Lietuva — komunistinės agresijos aukos. Ju išlaisvinimas nuo komunistinės diktatūros turi turėti, kaip betarpišką išvadą, ju suverenumo atstatymą. Ateities santykiai tarp laisvosios Rusijos ir Pabaltijo valstybiu mums atrodo kaip tarptautiniai santykiai, kurie tvarkomi sutartimis tarp lygiateisiu suvereniniu partneriu. Šia prasme, kartoju, visa rusu demokratiné emigracija laikosi visiškai vieningos nuomonės. Dar daugiau: visa rusu kariné emigracija yra visai to paties nusistatymo. Pavieniai asmenys sudaro išimti, ir jie jokios realios vertės neturi ir, be abejojimo, neturės.

Toliau savo straipsnyje jis ragina visiems sudaryti vieningą frontą prieš komunizmą, kuris naikina tiek rusu, tiek pabaltiečiu tautas.

Lietuviai visam Pasauly

* Vokietijos kancleriui Adenaueriui jo 77 metu sukakties proga VLIKo pirmininkas M. Krupavičius ir Vykdomosios Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas pasiunté sveikinimo telegramą, linkédamas sékmés atsakingame darbe, taip pat pareikśdami isitikinimą, kad kaip Vokietijai pavyks vél susijungti, taip ir Lietuvai iśmuś laisvés valanda.

* Naujuju Metu proga Vykd. Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas su Diplom. Šefu S. Lozoraičiu ir Lietuvos atstovais užsieny pasikeité śventiniais linkéjimais. Buvo pareikśtas noras ir viltis, jog bendradarbiavimas tarp VLIKo ir Lietuvos Diplomatinés Tarnybos bus sklandus ir veiksmingas, kaip to reikalauja Lietuvos interesai. Be to, VT pirmininkas, kaip Lietuvybei Iślaikyti Tarnybos valdytojas, pasiunté sveikinimus su śventiniais linkéjimais visoms PLB kraśtu valdyboms ir LOKams.

* Dél neteisingu Viśinskio tvirtinimu, esą, Pabaltijo tautos paćios isijungusios i Sov. Sąjunga, Jungtinėms Tautoms iś Europos protestus pasiunté VLIKas ir Latvijos Atnaujinimo Centrinis Komitetas Europoje. VLIKo protestą ir reikalavimą vad. „Taikos kongresui Vienoje", kad padarytu intervencija, jog Sovietai pasitrauktu iś okupuotos Lietuvos, atžyméjo užsienio spauda, pvz. Šveicaru nepriklausomas dienraśtis „Die Tat" Nr. 350-1952 (1952. XII. 24) isidéjo visą iś Informacijos Tarnybos gautąji tuo reikalu praneśimo tekstą.

Lietuva, Latvija ir Estija buvo bolśeviku pagrobtos nepaisant sudarytu nepuolimo sutarčiu, kuriu prieduose buvo aiśkiai nustatyta pati agresijos sąvoka. Per diskusijas Jungtinėse Tautose Lietuvos likimą priminé JAV atstovai Matkos ir senat. Green, D. Britanijos atstovas Fritzmaurice, Švedijos atstovas Petren, Olandijos atstovas Dr. Roling ir kt. Agresijos klausimą toliau studijuoja spec. komitetas. Lietuvos likimas buvo minimas ir kitose komisijose. Varginga Lietuvos ūkinę padéti iś ekonominés pusés nuśvieté JAV atstovas I. Lubinas.

* Tautos Fondo Atstovybės D. Britanijoje pirmininkas J. Vilčinskas Vykd. Tarybos pavedimu iśsiuntinėjo jo parúpinto veikalo „The Tragedy of the Baltic States" po vieną egzemplioriu britu vyriausybės nariams ir politikams. Veikalo autorius John Alexander Swettenham.

* VLIKo atstovas Koordinacinėje Komisijoje K. Bielinis ir Vykd. Taryba, susirúpinę informacinio darbo koordinavimu, śi klausimą bendrai svarsté su kitais ivairiuose kraśtuose esančiais liet. veiksniais ir visuom. veikéjais ir paruośé tuo reikalu iśsamu Koordinacinei Informacijos Komisijai praneśimą.

* **Amsterdame, Olandijoje,** gyvena vienas žymus olandas, kuris pernai susipažino su lietuviais ir émési mokytis lietuviu kalbos. Savo olandiśkai pavardei C. W. Billing pridúré lietuviśką galúnę ir dabar pasiraśo Billingas. Jis gana artimai visur bendrauja su lietuviais. Skaitydamas „Drauga", arčiau susipažino su paćia lietuviu kultúra ir užmezgé ryšius su prof. A. Saliu. Belgijos LB valdyba śiam lietuviśkos dvasios olandui padovanojo M. Biržiśkos „Lietuviu Tautos Kelią".

* **Prancúzai apie lietuviu krepśininkus** „Sport-Est" Nr. 102 isidéjo platu apraśymą ir didelę nuotrauką, vaizduojančią, kaip pasižyméjęs lietuviu krepśininkas T. Gailius moko krepśinio sporto jo ir Grybausko suorganizuotą Muhlhouso mieste jaunuju pranciúziuku krepśinio mokyklą. Kita nuotrauka vaizduoja mokyklos gabiausią 12 metu mokini mažąji Laruelle, balansuojanti pirśto galu sviedini. Laikraśtis iś savo pusés prideda, kad mažasis Laruelle ateity žada búti nauju Grybasku.

* **Šveicarijoje gyvenančio prof. J. Ereto** dukté Aldona Eretaité sékmingai reiśkiasi vaidybos mene Mannheime, Vokietijoje, kur su ja teatras sutarti pratęsé 1953-54 metams.

* **Per Venecuelos valstybines** krepśinio komandu rungtynes tarp venecueliečiu komandu iś visu svetimśaliu dalyvavo 2 lietuviai: lietuviu „Lituanica" krepśinio komandos kapit. V. Butvila, žaidęs gynéju Carabobo vyru rinktinėje, iśéjusioj turnyro nugalétoju, ir žaidžianti vienoj iś stipriausiu Carabobo moteru rinktinėje M. Gorodeckiené. Visi Venecuelos laikraščiai gražiai atsiliepia apie ju žaidimą ir paramą Venecuelos krepśininkams.

* **R. Stankutei ir B. Maiskytei,** Baigusioms Caracase gail. seseru mokyklą, baigimo pažyméjimus iteiké pats Venecuelos prezidentas.

* **Jau iśleistas lietuviu** raśomosios kalbos žodyno trečiojo tomo pirmasis sąsiuvinis. Žodyną sudaro Neuchatelio universiteto, Šveicarijoje, garbės prof. M. Niedermann, prof. A. Sennas ir prof. A. Salys. Žodyną leidžia Carl Winter leidykla Heidelberge.

* **JAV Lietuviu Bendruomenės** Laikinasis Organizacinis Komitetas svarsté siúlymą suruośti dideli Amerikos lietuviu kultúros kongresą. Lietuviu Bendruomené, rúpindamasi lietuvybės iślaikymo reikalais, stengiasi sutelkti kuo didžiausią lietuviu kultúrinės veiklos pagyvinimą. Kultúros kongresas turés sutelkti intelektualines lietuviu jėgas, i aktyvesnę veiklą itraukti visas lietuviu kultúrines organizacijas, istaigas ir p. Kultúros kongreso ruośimo reikalu Lietuvybės Iślaikymo Veiklos Projektui Ruośti Komisija turés paruośti konkrečiu pasiúlymu LOKui.

* **Prof. J. Kuprionis** vis plačiau isitraukia i Amerikos miśkininkystės srities veiklą. Dabar jis désto miśku mokslo dalykus Louisianos Valstybiniam Institute, miśku skyriuje. Prieš kuri laiką su kitais Instituto profesoriais dalyvavo Louisianos miśku savininku suvažiavime. Prieš porą savaičiu Instituto buvo pasiustas dalyvauti miśku tyrimo stočiu suvažiavime Arkansas valstybėje.

* **Kun. N. Salduko** rúpesčiu padaryta Kolumbijos Užs. Reik. Ministerijoje žygiu Lietuvos konsulatui tame kraśte isteigti. Eina pasitarimai su tos Ministerijos juriskonsultais ir ju nurodymais ruośiami memorialai. Reikia tikétis, kad Kolumbijos respublikoje pirmą kartą suplevésuos oficiali Lietuvos konsulato véliava. Tuo būtu pasiektas tiek politinis, tiek moralinis tautos laiméjimas.

* **Gen. St. Raśtikis,** kuris šiuo metu yra Siracuse, JAV, profesoriumi, iśvyksta kuriam laikui i užsieni.

* **New Yorke neseniai isisteigé** politiniu studiju klubas, kuris nusistates dométis visomis su nauja Europos santvarka susijusiomis problemomis. Artimiausiu laiku numatyta nagrinéti Pabaltijo federacijos problemą, Mažosios Lietuvos klausimą ir iśsamiai apsvarstyt lietuviu santykius su gudais ir lenkais. Referentais numatyti prof. K. Pakštas, prof. D. Krivickas, Dr. Vl Viliamas, K. Bielinis, adv. K. Jurgéla ir kt. Klubo baldybą sudaro Dr. A. Trimakas, Dr. J. Pajaujis, Dr. V. Dambrava, J. Pažemeckas ir V. Gerveckas.

* **Kun. Dr. Kaz. Réklaitis MIC** pereitu metu spalio 22 d. śventé savo 65 metu amžiaus sukakti ir taip pat 39 metu kunigystės bei 34 metu, kai jis yra vienuolis marijonas. Laisvame pasaulyje šis spalio ménesio žmogus yra seniausias marijonas. Jis šiuo metu yra Marijonu Kongregacijos vyriausias ekonomas ir neseniai buvo nuvykęs i Š. Amerika vizituoti savo vienuolijos narius. Šiaip visą laiką gyvena Romoje.

* **Neseniai buvo pasiektas** Bogotoje, Kolumbijoje, tikrai didelis laiméjimas: gautas be jokiu sąlygu ir papildomuju egzaminu leidimas laisvai praktikuoti lietuviams dantu gydytojams visame Kolumbijos kraśte. Nors daktaru odontologu čia netrúksta, bet lietuviai daktarai, sąžiningai atlikdami darbą, vis daugiau isigyja pasitikéjimo ir simpatiju.

* **Prof. J. Baltruśaitis,** músu žinomo poeto Jurgio Baltruśaičio súnus, buvo pakviestas iś Paryžiaus i New Yorko Metropolitan muzieju duoti nurodymu kai kuriais meno klausimais. Jis taip pat skaité viešu paskaitu, daugiausiai apie Artimuju Rytu meną. Neseniai jis atsisveikino su New Yorku ir grįžo i Paryžiu, kur vél imsis moksliniu darbu bei isijungs i lietuviśką visuomeninę veiklą.

* **Juzé Leonaité,** „Amerikos Lietuvio" redaktoré ir leidéja Worcestery, Mass., JAV-bése, spausdina taip pat „Moteru Dirvą" ir „Lietuvos Vyti".

* **Marija Leonaité McGann,** iki šiol mokytojavusi Worcester aukštesnése mokyklose, isigijo daktaro laipsni ir dabar yra profesoré Valstybinėje Massachusetts Mokytoju Kolegijoje Framingham, Mass., mieste, kur désto psichologiją.

* **Prof. Dr. Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis,** „Laiko" bendradarbis, iki šiol déstęs filosofiją ir psichologiją St. John universitete, nuo šiu metu pakviestas profesoriumi i Colombijos universiteto New Yorke filosofijos ir lingvistikos skyrius. Yra taip pat jau užangažuotas kitiems metams ir su prapléstu lyginamuju kalbu kursu. Kaip žinoma, šis universitetas yra vienas iś pirmaujančiu JAV-bése ir jo oficialus rektorius iki šiol buvo gen. D. Eisenhoweris.

„NERIES" STIPENDIJU FONDAS

Du New Yorko lietuviai prekybininkai: Dr. Juozas Kazickas ir Dr. Kęstutis Valiúnas, norédami paremti mokslus einanti lietuviśką tremties jaunimą, ikuria

„Neries" Stipendiju Fondą.

Fondui globoti ir tvarkyti pakviesti: Anicetas Simutis, Dr. Vladas Viliamas ir Paulius Jurkus.

Fondo valdyba, susipažinusi su padėtimi ir ravo sąskaiton ineśusi Dr. J. Kazicko ir Dr. K. Valiúno stipendijos fondui skirtus pinigus, skiria negrąžinamą **1000 doleriu stipendiją** 1953 metams ir skelbia šias sąlygas kandidatui priimti:

1. Stipendija skiriama studijuojantiems, ar studijuosiantiems, humanistinius visuomeninius mokslus (ekonomiją, teisę, žurnalistiką, politinius mokslus, sociologiją, istoriją, geografiją, pedagogiką, filosofiją).

2. I stipendiją gali kandidatuoti ne tik JAV, bet ir kitu kraśtu lietuviai tremtiniai studentai, kurie yra ne vyresni kaip 30 metu, baigę gimnaziją arba „high School", duodančią teisę studijuoti aukštuosius mokslus. Stipendija duodama ir tiems, kurie raśo baigiamuosius magistro ar doktorato mokslinius darbus.

3. Šiaurės Amerikos kraštuose (JAV ir Kanadoje) skiriama 1953 m. 1000 dol. stipendija, kituose kraštuose tik pusė arba dviem studentam po 500 dol. vieneriem metam.

4. Norintieji gauti stipendiją, užpildo anketą, gaunamą iś „Neries" Stipendiju Fondo.

5. Užpildytas anketas iteikti (ar paśtu atsiusti) Fondo Pirmininkui iki vasario 15 d., stipendiju rezultatai praneśami kovo 1 d.

„Neries" Stipendiju Fondo adresas: A. Simutis, Cosulate General of Lithuania, 41 West 82nd St., New York 24, N. Y.

A. Simutis,
„Neries" Fondo Pirmininkas
P. Jurkus,
Fondo Sekretorius
Dr. V. Viliamas,
Fondo Iždininkas.

BRAZILIJA

MINISTERIS MEIERIS PAS PREZIDENTĄ

Nauju Metu 1 dieną, 15 val. Respublikos Prezidentas Getulio Vargas priémé Lietuvos Igaliotą Ministeri Dr. Meieri Catete Rúmuose.

VIZITAS BRAZILIJOS KANCLERIUI

Grįžusi iś Jungtiniu Valstybiu Brazilijos Užsieniu Reikalu ministeri Joao Neves de Fonturą Lietuvos igaliotas ministeris Dr. Meieris vizitavo Itamarati rúmuose 1952 m. gruodžio mén. 31 d.

SVEIKINIMAI

Lietuvos atstovas Brazilijoj ministeris Meieris Kalédu švenčiu ir Nauju Metu proga gavo daug sveikinimu, iś kuriu pažymétini: Nicaragua respublikos prezidento A. Somoza, Diplomatijos Šefo min. Lozoraičio, Igalioto ministerio Pietu Amerikai Dr. K. Graužinio, Australijos ambasadoriaus Attems, Vokietijos ambasadoriaus Oellers, Japonijos ambasadoriaus Kimitsuka, Imperatoriśkos Etiopijos atstovo Begashet, Jungtiniu Amerikos Valstybiu ambasados, Brazilijos Kraśto Apsaugos ministerio, Sao Paulo vyriausybės Ceremonialo Šefo Franchini Neto, P. L. B. Vokietijos Kraśto Valdybos, Brazilijos Confederacao National do Comércio prezidento Macrado Neto ir daug kitu asmenu. Telegramomis sveikino iś Sao Paulo kun. Kazys Miliauskas ir p. Remenčius.

*

Lietuvos Pasiuntinybė Rio de Janeire praneśa tautiečiu žiniai, kad yra pakeistos Pasiuntinybės raśtinės darbo valandos. Nuo sausio ménesio ligi kito praneśimo raśtiné atidaryta kasdien nuo 11,30 ligi 14.00 val., be šeštadieniu ir śventadieniu.

ISIGYKITE VERTINGUS „LIETUVIU DIENU" LEIDINIUS

„Lietuviu Tautos Kelias", prof. M. Biržiška 3,00
„Varpai skamba", St. Búdavo apysaka 2,50
„Žemė", poezijos antalogija .. 4,00
„Lietuviu Tautos Kelias", prof. M. Biržiška, II tomas (spaudoje) ir „Žinomieji Lietuviai", JAV pasižyméjusiu lietuviu biografinis vardynas (spaudoje).

Knygos gaunamos „LAIKO" redakcijoje ir leidykloje: „Lietuviu Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif., USA.

„LIETUVIU DIENOS"

Ménesinis iliustruotas lietuviu Žurnalas

„Lietuviu Dienu" kiekviename numery telpa virš keturiasdešimt puikiu, puošniu ir aktualiu nuotrauku iś viso pasaulio lietuviu gyvenimo bei veiklos.

„Lietuviu Dienos" duoda kiekviename numeryje idomiu straipsniu, poezijos, beletristikos, prisiminimu ir šiaip žiniu iś pasaulio lietuviu gyvenimo.

„Lietuviu Dienu" sausio numeryje raśo: prof. J. Brazaitis, Vysk. V. Brizgys, Dr. B. Nemickas, prof. V. Krévé-Mickevičius, prof. Dr. J. B. Končius, J. Mikuckis ir kit.

„Lietuviu Dienu" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai prisiuntus savo adresą. Metiné prenumeratos kaina $ 4.00. Administracijos adresas: „Lietuviu Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif., USA.

FOTOGRAFUOJU

organizaciju, šeimu ir pavieniu asmenu śventes bei kitus ivykius Kreiptis laiśku ar asmeniśkai:
L. KANČAUSKAS,
Paso de Burgos 1783-Avellaneda

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* **KAZIMIERAS STANKŪNAS** vasaros ménesiams išnuomuoja atskirus departamentus atostogaujantiems labai gražioje ir sveikoje vietoje **Villa del Dique, Calamuchita, Sierras de Córdoba.** Dél sąlygu kreiptis laiśku i savininką arba teirautis „LAIKO" red.

* **„PENSION LITUANA",** sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnu ežero (Lago Embalse). Lietuviśki valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 17.

ATSIUSTA PAMINÉTI

1. LIETUVIU DIENOS, Nr. 10, Gruodis, 1952 m. Šis numeris, kaip ir visi kiti, puošnus ir idomus tiek savo nuotraukomis, o taip pat ir straipsniais ir beletristika. Virśeli puošia Danos Nasvytytės śokėjos iśraiśkos śokyje Australijoje, iś viso šiame numeryje telpa apie 40 idomiu ir aktualiu nuotrauku iś pasaulio lietuviu gyvenimo. Paraśai po nuotraukomis duodami lietuviu ir anglu kalbomis, žurnalas turi ir angliśką dali. Prieinamas ir kitatautiečiams. Šiame numeryje raśo buves žemės ūkio min. J. Audénas, Dr. V. Bieliauskas, poetas B. Brazdžionis ir kt. Galima gauti „Laiko" administracijoje ir pas leidėją: „Lietuviu Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

2. KOLUMBIJOS LIETUVIS, Kolumbijos Lietuviu Katalikiśkai Tautinės Minties Leidinys, Nr. 7, Rugpiútis-spalis, 1952 m. Red. kun. **Myk. Tamošiúnas.**

3. ATEITIS, Lietuviu Katalikiśkojo Jaunimo Žurnalas, Nr. 10, Gruodis, 1952 m. Vyr. Red. **Paulius Jurkus.**

4. NEWS FORM BEHIND THE IRON CURTAIN, Nr. 12, December 1952 m.

5. PELĖDA, Juokdarybos Susivienijimo Ménesinis Organas, Nr. 9, Spalis-lapkritis, 1952 m.

BLAIVUS LENKO BALSAS

Paryžiuje leidžiamas lenku kultúros žurnalas „Kultúra" lapkričio mén. numeryje, tame paćiame, kuriame buvo atspausdinti keliu lietuviu poetu eilėraščiu vertimai i lenku kalbą, isidėjo isidémétiną lenku kun. J. Z. Majevskio iś Pretorijos (Pietu Afrikoje) laiśką, kuriame jis pastebi, kad lenkai per daug nori svetimu žemiu — ne tik naujuju sriėiu ligi Oderio ir Neisės vakaruose, bet turétu žemiu rytuose su Vilniumi ir Lvovu. Lenkai neužmirśta net ir Rytprúsiu su Karaliaučiumi, tebegalvodami 19 a. sąvokomis apie Rzeczpospolitą, kuri jiems reiśkusi Lenkiją, Lietuvą ir Rusiją kartu. Nei lietuviai iśsižadės Vilniaus, nei ukrainiečiai Lvovo, nei gudai savo žemiu, ir kol Lenkija reikś i tas sritis savo pretenzijas, tarp tautu sugyvenimo nebus, samprotauja laiśko autorius. Toki pasisakymą galima tik pasveikinti. Būdinga, kad ju vis gauséja.

PAJIEŠKOJIMAS

Viktoro Tamulevičiaus, kilusio iś Šiauliu apskr., Šaukėny v., palikimo reikalu jieśkomi: seserys: **Zosé Bytautiené, Olesé Tamasiené** ir mirusios sesers **Kazimieros Vasiliauskienės vaikai.** Taip pat mirusio **brolio Felikso** vaikai. Jieśkomieji, jei jie randasi tremtyje, praśomi atsiliepti **Lietuvos Gen. Konsulatui,** New Yorke.

* **CONDOR HOTEL, Villa Rumipal,** frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviśki valgiai. **Pragyvenimas** dienai tik $ 19.

* **„LIETUVA"** Sav. V. Nalivaika. Dél informaciju kreiptis: **Turismo** Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 33-9584.

* **„ŽEMAITIJA".** Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviśkas restoranas su lietuviśkais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgiu pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnuja patys šeimininkai.

* **J. ZUBRICKAS IR A. KIRSTUKAS** fotografuoja vestuves, krikštynas, pobuvius ir kitus śventinius subuvimus. Herrera 287, Bs. Aires, T. E. 26-9672.

* **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuviu, gimtadiėnio, sužiedotuviu, krikšto ir ivairiu śvenčiu progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

* **Mechanikas specialistas Antanas Pigaga** taiso siuvamas mašinas, raśomas mašinėles, pateťonus, žibalines krosnis ir kt. Kreiptis: c. Valparaiso 2245, Val. Alsina. T. E. 20-8708.

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

* **MINKŠTU KĖDŽIU DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

KRAUTUVĖ „NARUŠIS"
Maisto produktai, gérimai ir smulkios prekės; c. **Unanue 6360,** Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

SVARBIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

* **ČIUŽINIU, UŽUOLAIDU DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ.** Parduodama bovelna, vilnos, ivairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiśkos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. **Antanas Šalčiūnas:** Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires. T. E. 60-2784.

* **MOTERU GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY".** Ivairiausiu madu śukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metu praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

V. MAČERNIS y Cia
atlieka gelžbetonio (hormigón armado) ir visus statybos darbus greitai ir sąžiningai.
Teirautis:
JUNCAL 1258 — Buenos Aires.
T. E. 41-1859.

DR. JORGE CURA
Dantu gydytojas
su Prancúzijos univ. diplomu
Priima: 9-12 val. ir 16-20 val.
URUGUAY 763 PIŠEYRO

LIETUVIŠKA DANTU KLINIKA
Consultorio Dental „PAVON"
Sav. N. KRUKAUSKAS
Dirbtiniai dantys - karūnėlės - blombavimas - d. traukimas. Dantistai diplomuoti viet. universitete. Priima: **pirm., treč., penkt. 14-20 val.** — Susikalbama ivairiomis kalbomis.
Avda. Pte. Perón 488 (buv. Pavón), Avellaneda
(Prieš Avell. gel. stoti).

ATNAUJINTA
BALTINIU PARDUOTUVĖ
Didelis pasirinkimas šilko - vilnu - ivairenybiu. — Siuvami marškiniai.
SAVININKAI
ENRIQUE y ALBERTO CURA
B. RIVADAVIA 825 - PIŠEYRO

"KNYGŲ LENTYNA"
602 HARVEY STR.
DANVILLE, ILLINOIS
U. S. A.

BUENOS AIRES — AVELLANEDA

A. PAUKŠČIO RELIGINIS KONCERTAS

Didelė buvo visiems naujiena, kai sužinojo, kad sausio 11 d. Aušros Vartu bažnyčioje turi ivykti Šventoji Valanda su solisto Antano Paukščio religiniu koncertu. Per lietuviškas pamaldas daugelis turėjo progos išgirsti stipraus ir tikrai išlavinto baritono du solo — Sveika, Marija (A. Vaičiúno) ir Panis Angelicus (C. Franck). Tačiau vakaro 8 val. susirinkusieji jautriai pergyveno sodrias solisto A. Paukščio giesmes, tarp kuriu buvo kalbamos maldos už tėvynę. Vakariniame religiniame koncerte žymusis músu solistas išpildė solo šias giesmes: Dieve (L. Beethoven), Sveika, Marija (F. Schubert), Ave verum (W. Mozart), Kad širdi tau skausmas (J. Naujalio), Skubink prie kryžiaus (Č. Sasnausko) ir Tėve músu (J. Gruodžio). Koncertą solistas Antanas Paukštys atliko su tikru isijautimu, kuris ir Šventojoj Valandoj apsilankiusiuose sukėlė savo Tėvynės pasiilgimą ir meilę. Tokiu koncertu músu kolonijoje ne dažnai pasitaiko, dėlto jo reikšmė yra juo didesnė. Parapijos klebono kun. dr. P. Brazio progai pritaikytas pamokslas visus religiškai nuteikė ir davė pajusti maldos reikšmę savo Tėvynės gelbėjime. Vargonais solistui akompanavo kun. V. Šimanskis.

Kaip jau buvo anksčiau pranešta, p. A. Paukštys buvo atvykęs i músu kolonija iš Kolumbijos, kur jis dabar nuolat gyvena ir ten taip pat pasireiškia savo tikrai subrandintu balsu ivairiomis progomis ir taip pat kaip visuomenininkas. Anksčiau gyvendamas Vokietijoje jis yra davęs tremtiniu stovyklose nemažai koncertu, važinėdamas daugiausiai drauge su sol. tenoru Baranausku, sol. Kristolaityte ir kt. Ilgesni laiką dirbo Augsburge leidžiamu „Žiburiu" redakcijoje, kaip atskiru skyriu redaktorius. Músu kolonijai tikrai yra didelė garbė džiaugtis tokio svečio atsilankymu ir klausyti jo koncertu.

Būdamas Argentinoje p. A. Paukštys, agr. A. Šantaro lydimas, aplankė buv. Argentinos konsulą Lietuvoje p. A. Barsanti, lietuviu ištaigas Avellanedoje, p. K. Deveiki-Pipirą, p. p. Veselauskus, Šantarus, Paršelius, Sakalauskus ir p. Kerbeli, isigydamas jo tris naujus solo kūrinius.

Garbingasis svečias sausio 15 d. „Laiko" redaktoriaus palydėtas išskrido i Braziliją, iš ten dar aplankė Urugvaju ir vėl grįžo i Buenos Aires, iš kur išskrido lėktuvu atgal i Kolumbiją.

PIRMAS KVARTETO PASIRODYMAS

Sausio 10 d. Lietuviu Saléje, Avellanedoje, pirmą kartą músu kolonijai pasirodė naujasis dainos vienetas Vyt. Cibavičiaus vadovaujamas kvartetas. Kvartetą sudaro Algimantas Rastauskas, Romas Mackevičius, Zigmas Jaunius ir Vytautas Jusaitis. Nors dėl dideliu karščiu publikos buvo nedaug, bet visi naujuosius choristus sutiko labai šiltai ir palydėjo nuoširdžiais plojimais, net išpraşydami kai kuriu dainu pakartotiną išpildymą. Koncertas buvo trumpas, tačiau pirmasis kvarteto žingsnis užrekomendavo ji kaip pajėgu ir daug žadanti linksmesnės dainos kolektyvą. Atrodo, kad kvartetas eis lietuviškos daino keliu, duodamas protarpiams ir tarptautiniu šlagerių bei nuotaikingu muzikos dalykėliu. Galima tikėtis, kad ateityje kvartetas dar dažniau pasirodys ir ilgesniais koncertais džiugins músu kolonija.

JAUKUS BIRUTIEČIU SUSIRINKIMAS

Sausio 18 d. Moteru ir Mergaičiu Dr-jos „BIRUTĖ" visuotiniam nariu susirinkime buvusioji valdyba perdavė pareigas naujai išrinktai valdybai ir ta proga buv. pirmininkė p. U. Šilaikienė pasakė keletą reikšmingu žodžiu, linkėdama naujajai valdybai sėkmės toliau tęsti tą pati darbą. G. Macaitienė visos draugijos vardu senajai valdybai ir jos pirmininkei už ju atliktus darbus ir vargus bei linkėjimus taré nuoširdžia padėką.

Susirinkimas nutaré š. m. kovo 1 d. užpraşyti iškilmingas šv. Mišias už neseniai mirusią didelę katalikiu moteru veikėją, Pasaulio Lietuviu Kat. Moteru Sąjungu Unijos Pirmininkę, 35 metus nenuilstamai dirbusią moteru ellėse Dr. Veroniką Karveliene. Ta proga bus papraşyta, kad būtu pasakytas specialus pamokslas, ir taip pat draugijos naréms bei prijaučiančioms bus uždaros rekolekcijos, i kurias kviečiamos visos moterys.

Toliau buvo kalbėta apie Motinos Dienos minėjimą. Minėjimas ivyks gegužės 3 d. su pamaldomis iš ryto ir po pietu Lietuviu Saléje bus suvaidintas progai pritaikytas veikalas — triju veiksmu drama „Likimo Keliais".

Užbaigai naujoji pirmininkė p. O. Bagdonienė padėkojo visoms už pasitikėjimą ir kvieté visas nares uoliai bendradarbiauti, o Dr-jos Dvasios Vadas kun. J. Margis savo žodyje ragino visas išpildyti savo katalikiškas pareigas ne tik susirinkimuose, bet taip pat ir savo šeimose bei viešame gyvenime.

Naujoji „Birutės" Dr-jos valdyba pareigomis pasiskirsté taip: pirm. — **Ona Bagdonienė**, vicepirm. — **Ona Mainonienė**, sekr. **Uršulė Šeškienė**, iždininkė **Marija Žekienė**, sekr. pad. **Birutė Sturevičiūtė** ir naré **Marija Bendorinienė**.

Naré.

NAUJO NAMO IKURTUVĖS

Pereitu metu gruodžio 20 d. buvo gražios p. p. Zosės Gudaitės ir Napoleono Katinu naujo namo ikurtuvės ir pašventinimas. Šventinimo apeigas atliko kun. K. Černiauskas. Ta proga buvo susirinkęs didelis lietuviu ir vietiniu maloniuju šeimininku artimuju búrys, kuriu tarpe matėsi: F. Daukus su Ponia, K. Jogela su šeima, A. Trimonis su Ponia J. Katinas su šeima, A. Gudeliúnas su šeima, V. Kuraitis su šeima, J. Prateševičius su dukra, A. Žekas su šeima, J. Plioplys su šeima, S. Kaziulis su šeima, J. Aleksa su šeima, A. Kavalczuk su Ponia, J. Čepėnas su šeima, J. Wolujevich su dukra, V. Szekhazi su šeima, K. Norkus, J. Krisiúnas, K. Katinas, S. Žaltauskas, Pivoriúnas, A. Skrabis, R. Stukas, J. Norkus, D. Freidede, R. Freigelman. Visi smagiai pasilinksmino ir lietuviškai padainavo gražiuose namuose, 17 de Octubre 2993, Bs. Aires mieste.

GRAŽIAI ATŠVENTĖ SUKAKTI

Juozo ir Adelės Glavinsku sūnus Albertas šventė savo 18 metu sukakti. Prie alučio ir lietuviško dainu, Albertas buvo pakeltas i vyrus ir ta proga iš savo giminiu bei pažistamu susilauké daug dovanu ir sveikinimu. Jo gimimo šventėje muzika susirinkusiuosius linksmino p. A. Rimkevičius. Pobuvy buvusius vietinius viršijo lietuviai, kuriu matėsi p. p. Glavinskai, Stašaičiai, Kvedaravičiai, Makaravičiai, Černiauskai, Baluši, Pauliukas ir daug kitu. Albertas Glavinskas visiems dėkoja už gražias dovanas ir sveikinimus.

Rep.

AUKOS RADIO VALANDĖLEI

Lietuviškajai Radio Valandėlei „Lietuvos Aidai" aukojo šie asmenys: $ 30: Jonas Povilonis. $ 24: Julius Dagis (iš Berisso). $ 20: Balys Bobickas. $ 10: P. Liolia. $ 5: Mykolas Galeckas. Visiems aukojusiems lietuvišką ačiū taria

Radio Valandėlės Vadovybė

* **Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje** su kitu organizaciju atstovais turėjo bendrą posėdi sausio 17 d. Posėdyje buvo nutarta iškilmingai minėti Lietuvos Nepriklausomybės — Vasario 16 d. šventę Lietuviu Saléje š. m. vasario 15 d., sekmadieni. Sekančią dieną, tai yra vasario 16 bus padėtas vainikas prie Argentinos Išlaisvintojo Gen. San Martin paminklo Grand Bourg aikštėje. Smulkesné programa bus paskelbta sekančiam „Laiko" numery.

* **Atsiliepimai apie Kalėdu Eglutę**, kuri ivyko sausio 4 d., yra labai palankús. Visi patenkinti gražia programa ir puikiomis dovanomis, kurias supirko ir papuošė ponia Elena Buziené. Jai ir visoms kitoms Eglutės ruošėjoms, apie kurias jau buvo užsiminta praėjusiam numery, parapijos vadovybė ir šventės dalyviai nuoširdžiai dėkoja.

* **Kun. Dr. K. Černiauskas** MIC, išvyko dvieju savaičiu atostogoms. Grįš prie savo pareigu sausio 31 d.

* **Adelė Grigaityté ir Rikardas Jasiuliai** išvyko atostogu i Kordobos kalnus, kur mano pabūti apie ménesi laiko.

* **J. Brazaitienė** su dukterimi ir sūnum atostogauja Kordobos kalnuose. Apsistojo p. p. Nakučiu vasarnamy. Ten pat atostogas leidžia p. M. Mikalčienė su vaikais.

* **Antanas Anilionis**, kuris jau lėgą laiką dirba General Motors fabrike San Martin, buvo pakeltas to fabriko inspektoriumi.

* **Juozas Maslaveckas**, šv. Cecilijos choro ir Dainos Ansamblio narys, šėjo dalininku su p. p. Masiokais šūrau vandens maudykliu „Kaunas".

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Naujajai Spaustuvei ir „Laikui" aukojo šie Naujieji Rėmėjai:

$ 500: J. Povilonis.

Po $ 100: A. Baravykas, P. Brusokas, V. Paseržinskas, A. Paukštys, J. Simniškis ir J. Šimkevičius.

Po $ 50: K. ir P. Bardauskai ir V. Deveikis.

Po $ 30: J. Baliukas.

Po $ 25: S. Derenčius.

Po $ 20: B. Bučinskas, A. Golokvosčius, V. Gražulevičius, A. Korsakas, M. Kniascikevic, V. Marozas, J. Savickas, E. Siliúnas, M. Simanauskiené ir J. Žukas.

Po $ 10: A. Aleksiejúnas, D. Andrijaitis, P. Aukštkalnis, K. Balinskiené, J. Dambrauskas, V. Griškevičius, P. Navikas, J. Strolia, P. Vozbutas, E. Timinskiené ir A. Žukauskas.

Po $ 5: V. Kudgeris.

Visiems paskelbtiems ir nepaskelbtiems Gerbiamiesiems Rėmėjams Spaustuvės Administracija ir „Laiko" Redakcija taria nuoširdu lietuvišką ačiū.

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 381833

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi
Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams praşant.
KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $ 1.50.
Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

27 Enero, 1953 — VI METAI — Nr. 83.

Kalėdu Eglutės, ivykusios sausio 4 dieną Liet. Saléje, vaizdai.

* **St. Silúnas** iš Comodoro Rivadavia lankėsi Buenos Aires mieste ir ta proga aplankė lietuviu centrą Avellanedoje ir naująją „Laiko" spaustuvę.

* **Rosa Ryliškytė** su savo motina ir broliu neseniai grįžo iš atostogu, kurias praleido Mar del Platoje. P. Ryliškytė yra teatro Colón šokėja.

* **Eduardas Radionovas** atostogauja pas savo seseri ir svaini Mariją Radionovaitę ir Dr. Augustiną Laucius Comallo, netoli Bariloche.

* **Olga Džiugytė ir Petras Mačiuliai** su dukrele neseniai grįžo iš atostogu, gražiai praleistu pas p. p. Marcinkevičius San Clemente de Tuyú. P. Mačiuliené vėl pradėjo dirbti savo moteru grožio salione.

* **Karolis Misiúnas**, músu kolonijos gerai pažistamas visuomenininkas, gavo žinią, kad jo giminaitis tremtinys J. Bielinis yra vedęs Nijolę Ragauskaitę ir gyvena Conventry mieste, JAV-bėse.

ŠEIMOSE

PAKRIKŠTYTI LIETUVIU BAŽNYČIOJE

Patricijus Tomas Jurgelevičius, Uršulės Vingilytės ir Antano Jurgelevičiu sūnus, iškilmingai buvo pakrikštytas Aušros Vartu bažnyčioje sausio 18 d. Krikšto tėvais buvo Marija Debesaityté ir Juozas Nakučiai.

Po krikšto apeigu p. p. Jurgelevičiu namuose, El Palomar mieste, buvo jaukios krikštynu vaišės, kuriose dalyvavo gražus búrelis músu tautiečiu. Visi maloniai pasivaišiuo ir lietuviškai padainavo naujuose p. p. Jurgelevičiu namuose, kuriuos jie savo darbštumu yra neseniai pasistatę, nors Argentinon atvyko tik prieš keturis metus.

* **M. ir F. Minkevičiai**, Armour fabriko atstovai iš Š. Amerikos, gruodžio 30 d. susilauké septintojo vaiko — dukters Katalinos. Sausio 17 d. kun. J. Margis buvo nuvykęs i City Bell naujagimės pakrikštyti.

* **P. ir Kaz. Jasai**, džiaugiasi sausio 5 d. susilaukę pirmojo sūnaus, kuris drauge su savo motina jau yra namuose.

* **Leonora Martinėnaitė ir Antanas Mikučionis** sausio 1 d. susižiedavo. Jaukios sužiedotuviu vaišės ivyko p. p. Martinėnu namuose Bs. Aires mieste, dalyvaujant artimiesiems jaunuju giminėms. Abu jaunuoliai yra veiklūs Vyčiu nariai. L. Martinėnaitė yra Šv. Cecilijos choro pianisté, o A. Mikučionis yra vienas iš Vyčiu S-gos steigėju ir buvęs pirmininkas.

* **Antanas Digrys** sausio 9 d., važiuodamas motociklu, buvo smarkiai sužeistas ir yra paguldytas Rawson ligoninėje, sala de guardia, lova 54. Pastaruoju metu ligonis pradeda pamažu sveikti.

* **Ona Gibavičiené**, eidama po didelio lietaus gatve, paslydo ir krisdama nusilaužė ranką. Sugipsavus ranką, gydosi savo namuose.

BERISSO

BAIGĖ MOKYKLĄ

Pereitu metu gruodžio ménesi baigė Aukštesniąją Komercijos Mokyklą Eva Perón mieste Berisso kolonijos jaunuolė **Stasė Marija Gvazdytė**. Ji yra Berisso lietuviu kolonijai gerai pažistama, kaip veikli visuomenininkė, uoli „Mindaugo" choro naré, dažnai pasireiškusi lietuviškuose parengimuose. Ypač džiugu, kad p. Gvazdytė mokyklą baigė su geriausiais pažymiais ir šiu metu mokslo pradžioje mano stoti i universitetą tęsti tolimesnes studijas. Linkėtina jaunai lietuvaitei siekti pačiu mokslo aukštybiu ir jas panaudoti savo kolonijai bei savo tautiečiams.

Stasė Marija Gvazdytė

* **Juozas Varkolis**, gyvenąs Nueva York 4820, sunkiai serga ir yra paguldytas Berisso ligoninėje, salė 5, lova 20.

* **Leopoldas Zubauskas**, kuris studijuoja teologiją Eva Perón mieste, pereitu metu lapkričio 30 d. gavo subdiakonato šventimus. Šiu metu pabaigoje subd. L. Zubauskas bus išventintas kunigu. Berisiečiai džiaugiasi, kad turės iš savo kolonijos pirmą kunigą. Šiuo metu jis atostogauja pas savo tėvus Berisso mieste.

* **Olga Bekampytė de Cedula** džiaugiasi gruodžio 30 d. susilaukusi sūnaus.

VILLA LUGANO

Gyvojo Rožaučiaus Brolijos Villa Lugano skyrius sausio 3 d. surengė gražią šventę. Šventės metu tautiniu šokiu pašoko p. A. Mikelionienės vadovaujama Villa Lugano Lietuviu Centro vaiku šokėju grupė, kurią visi susirinkusieji tikrai su malonumu sutiko ir palydėjo gausiais plojimais. **Lietuviškai** kalbą pasaké vietinis parapijos klebonas olandas, kuris visą laiką lietuviams rodo dideli prielankumą. Programai vadovavo ir pranešinėjo Mercedes Kunigu seminarijos studentas subdiakonas Adolfas Klimanskis. Iš lietuviu parapijos buvo nuvykęs kun. J. A. Margis MIC. Švente visi buvo patenkinti ir skirstėsi su pakilia nuotaika.

Korsp.

ROSARIO

* **Silvija Luckytė ir A. Maniušis** iš Buenos Aires susižiedavo per Naujuosius Metus. Ta proga buvo gražios vaišės p. p. Luckiu namuose.

* **Veronika Kiaušytė** taip pat susižiedavo ir rengiasi vestuvėms, kurios pramatomos vasario mėn. pradžioje. Jaunasis yra vietinis.

* **Vasario 15 d. bus didelis Lietuvos Nepriklausomybės — Vasario 16 — paminėjimas.** Minėjimas ivyks lietuviu žemėje su vaišėmis - asado ir menine programa. Minėjimą rengia R. L. Bendruomenė.

* **Vasario 22 d. ivyks R. L. B.** naujos valdybos rinkimai ir bus patiekta visa metiné apyskaita. Iš anksto visi kviečiami dalyvauti.

* **Rosario lietuviai tenepamiršta**, kad dabar kas sekmadieni laikomos lietuviškos pamaldos Buen Pastor koplyčioje, Laprida 2785, aukštumas San Martin 2800, 10,30 val. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti savose pamaldose.

* Šiomis dienomis susižiedavo **S. Andriejauskaitė ir S. Jespelskis** iš Buenos Aires. Jaunoji kuris laikas darbuojasi Buenos Aires „Alpargatas" fabrike, o jaunasis yra oficialas pirmojoje Avellanedos komisarijos policijoje. Sužiedotuviu proga jaunasis savo sužadėtinei iteiké labai vertingą dovaną — gražu rankini laikrodi. Abu jaunieji dalyvavo lietuviškose pamaldose.

* **Kaz. Sadukas** (sūnus) buvo atvykęs iš Kordobos i Rosario pas savo seseri p. M. Kalainienę. Ta proga dalyvavo savo sužadėtinės gimtadienio vaišėse.

MÚSU MIRUSIEJI

Sausio 11 d. po ménesio laiko ligos savo namuose, Carabeles 232, Avellaneda, miré **Antanina Danilaitė Žeidienė**. Velioné buvo gimusi 1904 m. Ukmergėje. Argentinon atvyko 1929 m. ir čia 1933 m. sukūré šeimą. Dirbo ivairius darbus ir jau buvo šiek tiek susitaupę, galėdami neblogai gyventi. Bet mirtis išplėšė ją iš gyvuju tarpo. Aprūpinta šv. Sakramentais atsiskyré su šiuo pasuliu, palikdama dideliame nuliūdime savo vyrą. Sausio 12 d. buvo palaidota Sarandi kapuose.

* **Teodora Berenienė** po ilgos ir sunkios ligos sausio 22 d., aprūpinta šv. Sakramentais, atsiskyré su šiuo pasauliu savo namuose, Marcus Avellaneda 2466, Lanús Oeste. Sekančią dieną palydint nemažam búriui lietuviu, buvo palaidota Sarandi kapinėse.

JUOZO ŠNIPO BATU DIRBTUVĖ ir Cigarečiu Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

Imprenta „LAIKAS", Mendoza 2280, Avellaneda. T. E. 20-9027.